

Brüssel, 21.12.2016
COM(2016) 819 final

2016/0412 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist

{ SWD(2016) 468 final }

{ SWD(2016) 469 final }

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kuritegevuse üks peamisi ajendeid on rahaline kasu. Kuritegevuselt kasu äravõtmine ja selle tulutuks muutmine on seega väga tulemuslik vahend kuritegevusega võitlemiseks. Kuritegelikul teel saadud varade konfiskeerimise eesmärk on kuritegevust, sh organiseeritud kuritegevust ennetada ja sellega võidelda, maksta ohvritele hüvitisi ning pakkuda täiendavaid vahendeid taasinvesteeringuteks õiguskaitsetegevusse või muudesse kuritegevuse tõkestamisega seotud algatustesse ja hüvitiste maksmiseks ohvritele. Varade arestimine ja konfiskeerimine on samuti tähtis vahend terrorismi rahastamise vastu võitlemisel. 2015. ja 2016. aasta terrorirünnakud Euroopa Liidus ja kaugemal rõhutasid tungivat vajadust terrorismi ennetada ja selle vastu võidelda. Terrorismi rahastamise katkestamine ja sellega tihedalt seotud organiseeritud kuritegevuse võrgustike lõhkumine nõuab otsustavat, kiiret ja sidusat sekkumist asjaomaste õigusaktide ajakohastamiseks, nende rakendamise tagamiseks ning tõhusamaks koostööks liikmesriikide vahel ja mujal.

28. aprillil 2015 vastu võetud Euroopa julgeoleku tegevuskavas¹ tõsteti esile vajadust võtta terrorismi rahastamise vastu tõhusamaid ja terviklikumaid meetmeid. Üks seatud prioriteetidest oli organiseeritud kuritegevuse võrgustike ja nende rahastamismeetodite lõhkumine. Seoses sellega märgiti Euroopa julgeoleku tegevuskavas strateegiliselt tähtsat vajadust parandada arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist.

Hiljutise uuringu² hinnangul on ebaseaduslike turgude tulu Euroopa Liidus umbes 110 miljardit eurot ehk ligikaudu 1 % Euroopa Liidu SKPst 2010. aastal. Ehkki olemasolevad statistilised andmed on piiratud, moodustavad sissenõutud kriminaaltulu summad ELis sellest aga vaid väikese osa: 98,9 % hinnangulisest kriminaaltulust jääb konfiskeerimata ja kurjategijate valdusse. Toimiv varade sissenõudmise kord on suurema kuritegeliku vara arestimise eeltingimus. See hõlmab tõhusat arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise raamistikku. Ehkki arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist käsitlevad õigusaktid on ELi tasandil olemas, on need ebaühtlased, aegunud ja puudustega, mida kurjategijad võivad ära kasutada. Euroopa Liit on tunnustanud kuritegeliku vara konfiskeerimise tähtsust. Pärast 1999. aastal Tampere toimunud Euroopa Ülemkogu järelduste vastuvõtmist võeti aastatel 2001–2006 vastu neli arestimist ja konfiskeerimist käsitlevat õigusakti, neist kaks vastastikuse tunnustamise kohta, ning kõik need kehtivad (vähemalt osaliselt) tänaseni³.

Samal ajal tehti jõupingutusi kriminaaltulu ja kuriteovahendite tuvastamise ja jälitamise tõhustamiseks. Nõukogu otsusega 2007/845/JSK⁴ sätestatakse kriminaaltulu jälitamise talituste asutamine kõigis liikmesriikides.

¹ COM (2015)185 final. Vt ka Teatis Euroopa julgeoleku tegevuskava elluviimise kohta, et võidelda terrorismi vastu ning liikuda tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu poole (COM(2016) 230 final, lk 13).

² Europol, *Criminal asset recovery in the EU, Survey of Statistical Information 2010-2014, Key findings*, lk 4; vt ka *Report of organised Crime Portfolio, 2015, From Illegal Markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe*, <http://www.ocportfolio.eu/>.

³ Vt ELi olemasoleva õigusraamistiku kirjeldus allpool.

⁴ Nõukogu 6. detsembri 2007. aasta otsus 2007/845/JSK, mis käsitleb kriminaaltulu jälitamise talituste vahelist koostööd kuritegelikul teel saadud tulu või kuritegevusega seotud muu vara jälitamise ja tuvastamise valdkonnas (ELT L 332, 18.12.2007, lk 103)

Pärast Lissaboni lepingu jõustumist seati konfiskeerimine ELi tasandi strateegiliseks prioriteediks kui tulemuslik vahend organiseeritud kuritegevusega võitlemiseks. Direktiiviga 2014/42/EL on kehtestatud ühised miinimumnõuded kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus.

Direktiivi 2014/42/EL vastuvõtmisel tegid Euroopa Parlament ja nõukogu ühisavalduse, milles paluti komisjonil „*esitada esimesel võimalusel seadusandliku ettepaneku arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta [...] võttes arvesse vajadust kehtestada kriminaaltulu ja kuriteovahendite arestimise ja konfiskeerimise laiahaardeline süsteem ELis*“⁵. Seda üleskutset on korratud mitme kahepoolse kontakti ja eksperdikohtumise raames.

Selles ühisavalduses palusid Euroopa Parlament ja nõukogu ühtlasi komisjonil analüüsida, kas on võimalik kehtestada ühised eeskirjad konfiskeerimise kohta ilma süüdimõistva kohtuotsuseta, ja selliste eeskirjade kehtestamisest tulenevat võimalikku kasu, võttes arvesse liikmesriikide õigustraditsioonide ja -süsteemide erinevusi. Selle analüüsi koostamiseks on komisjon korraldanud 2016. aasta septembris ja novembris eksperdikohtumisi. Komisjonil on kavas teostatavuse analüüs esitada 2017. aastal.

2. veebruaril 2016 Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetud teatises „*Tegevuskava terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhustamiseks*“⁶ rõhutas komisjon vajadust tagada, et terrorismi rahastavad kurjategijad jäetakse oma varast ilma. Komisjon kohustus tõhustama kuritegeliku vara arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist 2016. aasta lõpuks. Rõhutati, et „*Kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikune tunnustamine on julgeolekuraamistiku keskne element*“.

2016. aasta oktoobris palus Euroopa Parlament seoses parlamendiliikme Laura Ferrara esitatud raportiga korruptsioonivastase võitluse kohta komisjoni taas esitada ettepanek arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise tõhustamise kohta⁷.

Käesolev dokument on vastuseks kehtivates vastastikuse tunnustamise vahendites⁸ avastatud puudustele ja nimetatud üleskutsetele. See tugineb olemasolevatele ELi õigusaktidele arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta ning käsitleb asjaolu, et liikmesriigid on välja töötanud uusi võimalusi kuritegeliku vara arestimiseks ja konfiskeerimiseks. Ühtlasi võetakse selles arvesse muutusi ELi tasandil, sealhulgas seoses arestimis- ja konfiskeerimisotsuste miinimumstandarditega, mis kehtestati direktiivis 2014/42/EL. Kui direktiiviga parandatakse riigisiseseid võimalusi varade arestimiseks ja konfiskeerimiseks, siis ettepaneku eesmärk on soodustada arestimis- ja konfiskeerimisotsuste piiriülest jõustamist. Üheskoos peaksid mõlemad õigusaktid aitama kaasa varade tulemuslikule sissenõudmisele Euroopa Liidus.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtiva ELi õigusraamistikuga**

Olemasolev ELi õigusraamistik koosneb viiest peamisest vahendist. Nõukogu otsusele 2007/845/JSK varade jälitamise kohta lisanduvad kaks vastastikuse tunnustamise vahendit ja

⁵ Nõukogu dokument 7329/1/14 REV 1 ADD 1. Oma 11. juuni 2013. aasta lõpparuandes esitas ka Euroopa Parlamendi alla kuuluv organiseeritud kuritegevuse tõkestamise erikomisjon üleskutse Euroopa õigusakti loomiseks, milles oleks sätestatud olemasolevate vastastikuse tunnustamise vahendite täielik rakendamine ning konfiskeerimisotsuste vahetu täitmisele pööramine vt <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP/TEXT+TA+P7-TA-2013-0245+0+DOC+XML+V0/EN>

⁶ COM (2016)50 final, peatükk 1.3

⁷ Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni poolt 7. oktoobril 2016 vastu võetud Ferrara raport.

⁸ Vt mõjuhindangu peatükk 4.

kaks ühtlustamismeedet. Mõlemat liiki vahendid on vajalikud kuritegeliku vara sissenõudmise korra toimimiseks ja need täiendavad teineteist.

Vastastikuse tunnustamise vahendid:

Nõukogu 22. juuli 2003. aasta raamotsuse 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus⁹ ja **nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsuse 2006/783/JSK** konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta¹⁰ eesmärk on lihtsustada varade sissenõudmist piiriüleste juhtumite puhul.

Mõlemad raamotsused tuginevad vastastikuse tunnustamise põhimõttele ja toimivad ühelaadselt. Mõlema vahendi kohaselt peab iga liikmesriik tunnustama ja täitma teises liikmesriigis tehtud arestimis- või konfiskeerimisotsuseid. Otsused edastatakse koos tunnistusega täidesaatva liikmesriigi pädevatele asutustele, kes peavad neid tunnustama ilma lisaformaalsusteta ja võtma nende täitmiseks vajalikud meetmed.

Vastastikusest tunnustamisest ei saa keelduda, kui otsuse teinud riigis puudub kahepoolne karistatavus vähemalt kolmeaastase vangistusega karistatavate süütegude eest. Muudel juhtudel võib tunnustamisest keelduda juhul, kui arestimis- või konfiskeerimisotsusega seotud kuritegu ei ole täidesaatva riigi seaduste kohaselt kuritegu. Teatavates olukordades võimaldavad raamotsused kasutada keeldumiseks muid põhjendusi. Need kaks raamotsust asendatakse ühe õigusaktiga – kavandatava määrusega.

Ühtlustamismeetmed:

Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsuses 2005/212/JSK, mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist,¹¹ on nõutud, et iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis võimaldavad harilikul viisil konfiskeerida kuriteovahendid ja kuritegelikul teel saadud tulu, kui kuriteo eest määratav karistus on vähemalt ühe aasta pikkune vabadusekaotus. Ühtlasi on raamotsuses sätestatud laiendatud konfiskeerimine. Selle õigusaktiga saavutatud ühtlustamine oli aga väga piiratud ning see ei ole kõrvaldanud konfiskeerimist käsitlevate liikmesriikide õigusnormide erisusi.

3. aprilli 2014. aasta **direktiiv 2014/42/EL** kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus¹² pidi olema liikmesriikide poolt üle võetud hiljemalt 2016. aasta oktoobriks. Direktiiv asendab nõukogu raamotsuse 2005/212/JSK teatavad sätted. Kuna raamotsus 2005/212/JSK kehtib ka edaspidi kõigi vähemalt ühe aasta pikkuse vabadusekaotusega karistatavate kuritegude suhtes, siis mis puutub harilikku konfiskeerimisse, hõlmaks direktiiv üksnes nn eurokuritegusid¹³.

Direktiiviga 2014/42/EL kehtestatakse miinimumeeskirjad arestimist ja konfiskeerimist käsitlevate liikmesriikide õigusnormide kohta. Selles nõutakse harilikku ja tulu väärtuse ulatuses konfiskeerimist eurokuritegude eest, kaasa arvatud juhul, kui süüdimõistev otsus

⁹ ELT L 196/45, 2.8.2003. Mis puutub arestimisse tõendite kaitsmise eesmärgil, siis on raamotsus 2003/577/JSK asendatud direktiiviga 2014/41/EL Euroopa uurimismääruse kohta.

¹⁰ ELT L 328/59, 24.11.2006.

¹¹ ELT L 68/49, 15.3.2005.

¹² ELT L 127/39, 29.4.2014.

¹³ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 kohaselt on eurokuriteod eriti ohtlikud, piiriülese mõõtmega kuriteoliigid tulenevalt nende kuritegude olemusest või mõjust või erivajadusest võidelda nende vastu ühistel alustel. Need on järgmised: terrorism, inimkaubandus ning naiste ja laste seksuaalne ärakasutamine, ebaseaduslik uimastikaubandus, ebaseaduslik relvaäri, rahapesu, korruptsioon, maksevahendite võltsimine, arvutikuriteod ja organiseeritud kuritegevus. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kui õigusliku aluse tõttu piirdub direktiivi 2014/42/EL kohaldamisala eurokuritegudega ega hõlma muid tulutoovaid kuritegusid.

tuleneb tagaseljamenetlusest. Selles on sätestatud eeskirjad laiendatud konfiskeerimise kohta teatavatel tingimustel. Samuti võimaldatakse direktiivi alusel konfiskeerimist juhul, kui süüdimõistmine ei ole võimalik kahtlustatava või süüdistatava haigestumise või menetlusest kõrvalehoidmise tõttu. Ühtlasi võimaldab direktiiv esmakordselt kolmandate isikute valduses olevate varade konfiskeerimist. Peale selle sisaldab direktiiv mitut menetluslikku kaitsemeedet,¹⁴ näiteks: õigus olla teavitatud arestimisotsuse täitmisest, sealhulgas vähemalt lühidalt selle otsuse põhjus(t)est; reaalne võimalus vaidlustada arestimisotsus kohtus; õigus kasutada advokaati kogu konfiskeerimismenetluse vältel; reaalne võimalus taotleda omandiõiguse või muu vara suhtes esineva õiguse tunnustamist; õigus olla teavitatud konfiskeerimisotsuse põhjustest ja seda otsust kohtus vaidlustada.

Kavandatud määruse kokkuvõte

Euroopalik arusaam õiglusest rajaneb tihedamal õigusalasel koostööl nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades vastastikuse tunnustamise põhimõtte kaudu, kus iga õigussüsteem adus järkjärgult, et teiste liikmesriikide õigussüsteemides vastu võetud otsused on kehtivad ja neid tuleks tunnustada ilma täiendavate formaalsusteta.

Vastastikuse tunnustamise mehhanism peaks võimaldama liikmesriigil tunnustada ja täita teise liikmesriigi poolt tehtud arestimis- või konfiskeerimisotsust ilma täiendavate formaalsusteta. Kavandatav määrus hõlmab vastastikust tunnustamist iga liiki arestimis- ja konfiskeerimisotsuste puhul, mis on tehtud kriminaalmenetluse raames, sealhulgas otsused laiendatud konfiskeerimise, kolmandalt isikult konfiskeerimise ja ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise kohta¹⁵.

Määruse ettepanekuga parandatakse olemasolevat vastastikuse tunnustamise õigusraamistikku mitmel viisil.

- **Vahetult kohaldatav õigusakt**
Kavandatava määruse vastuvõtmise korral on see liikmesriikides vahetult kohaldatav. See toob selgust ja hoiab ära probleemid riiklikesse süsteemidesse ülevõtmisega. Kogemus on näidanud, et kõik liikmesriigid ei ole seni üle võtnud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise raamotsuseid.
- **Laiendatud kohaldamisala võrreldes olemasolevate vastastikuse tunnustamise vahenditega**
Lisaks olemasolevate raamotsustega juba hõlmatud konfiskeerimisliikidele (harilik ja laiendatud konfiskeerimine, millest viimasel on suur kaalutlusruum tunnustamisest keeldumiseks) hõlmab kavandatav määrus kolmandalt isikult konfiskeerimist ja ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimist ega anna enam suurt kaalutlusruumi laiendatud konfiskeerimise tunnustamisest keeldumiseks.
- **Laiendatud kohaldamisala võrreldes direktiiviga 2014/42/EL**
Kavandatav määrus hõlmab direktiiviga hõlmatud iga liiki arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist. Peale selle hõlmab määrus ka ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise otsuseid, mis on tehtud kriminaalmenetluse raames: isiku surma, puutumatuse või aegumisega seotud juhtumid; juhtumid, kus süüteo toimepanijat ei ole võimalik kindlaks teha, või juhtumid, kus kriminaalkohus võib vara konfiskeerida ilma süüdimõistmiseta, kui

¹⁴ Vt artikkel 8.

¹⁵ Kohaldamisala kohta täpsemalt vt punkt 5.1 ja artikli 1 selgitus.

kohus on otsustanud, et nimetatud vara puhul on tegemist kriminaaltuluga. Selleks peab kohus kindlaks tegema, et kuritegelikul teel on saadud hüve. Määruse kohaldamisalasse kuulumiseks peavad sellised konfiskeerimisotsused olema tehtud kriminaalmenetluse raames ja seega tuleb kõik selliste menetluste suhtes kehtivad kaitsemeetmed võtta otsuse teinud liikmesriigis¹⁶.

- Selged tähtajad arestimis- ja konfiskeerimisotsustele

Kui arestimine õiguskaitseabinõuna on kiireloomuline ning selle tunnustamise ja täidesaatmise tähtajad peavad olema lühikesed, siis konfiskeerimisotsuste tunnustamine ja täitmine võib leida aset pikema perioodi jooksul. Siiski tuleb ka konfiskeerimisotsuste suhtes kehtestada tähtajad, et tagada tõhusad piiriülesed menetlused.

- Üksainus vahend nii arestimis- kui ka konfiskeerimisotsuste vastastikuseks tunnustamiseks koos vahetult kohaldatavate eeskirjade ja tähtaegadega tagab selle, et otsuseid tunnustatakse ja täidetakse liidu piires viivitusteta.

- Standardtunnistus ja tüüpvorm

Kiire ja tõhusa mehhanismi tagavad ka konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise standardtunnistus ja arestimisotsuste standardvorm, mis on lisatud käesolevale ettepanekule. Need sisaldavad kogu vajalikku teavet otsuse kohta, mis aitab täitval asutusel jõuda täpselt soovikohase varani ning lihtsustab välisriigi meetme tunnustamist ja jõustamist pädevate riiklike asutuste poolt. Arestimisotsuste tüüpvorm lihtsustab maksimaalselt arestimisotsuste vastastikuse tunnustamise menetlust, kuna sellega ei kaasne muu riigisisene arestimisotsus. Arestimis- ja konfiskeerimisotsuste tunnustamise ja täidesaatmise menetlus on ettepanekus eraldi reguleeritud, et lihtsustada vahetut kohaldamist pädevate riiklike asutuste poolt.

- Pädevate asutuste vaheline teabevahetus

Ettepanekus on mitmel pool rõhutatud pädevate asutuste vahelist teabevahetust, mis peab võimaldama arestimis- ja konfiskeerimisotsuste sujuvat ja kiiret tunnustamist ja täidesaatmist.

- Ohvri õigused

Ohvri õigust hüvitamisele ja tagastamisele on käesolevas ettepanekus nõuetekohaselt arvesse võetud. Juhul kui otsuse teinud liikmesriik konfiskeerib vara, tagatakse, et ohvri õigus hüvitamisele ja tagastamisele on täidesaatva ja otsuse teinud riigi huvide suhtes prioriteetne.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Kuritegeliku vara arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise alase tegevuse toetamise õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõige 1, milles on muu hulgas sätestatud, et kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö liidus põhineb kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel.

Meetmeid võib võtta seadusandliku tavamenetluse kohaselt, et kehtestada eeskirjad ja menetlused igat liiki kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste tunnustamise tagamiseks kõikjal

¹⁶ Vt peatükk 3, Põhiõigused.

liidus ning hõlbustada liikmesriikide õigusasutuste või samaväärsete asutuste vahelist koostööd kriminaalasjade menetlemisel ja otsuste täitmisel.

- **Vahendi valik**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõige 1 annab ELi seadusandjale võimaluse võtta vastu määrusi ja direktiive.

Kuna ettepanek käsitleb piiriüleseid menetlusi, kus nõutakse ühtseid eeskirju, siis puudub vajadus jätta liikmesriikidele otsustusõigus selliste eeskirjade ülevõtmiseks. Määrus on vahetult kohaldatav, annab selguse ja suurema õiguskindluse ning võimaldab vältida ülevõtmisprobleeme, mis kaasnesid arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise raamotsustega. Nimetatud põhjustel on määrus vastastikuse tunnustamise vahendi kõige asjakohasem vorm.

- **Subsidiaarsus ja proportsionaalsus**

ELi lepingu artikli 5 lõike 3 kohaselt võtab liit meetmeid ainult siis, kui liikmesriigid ei suuda piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke. ELi toimimise lepingu artikliga 67 sätestatakse, et liit tagab kodanikele kõrge turvalisuse taseme kuritegevuse vältimise ja selle vastu võitlemisega. Kurjategijate vara investeeritakse sageli eri riikides. See piiriülene mõõde õigustab Euroopa meedet.

Ehkki piiriüleseid kriminaaluurimisi ja varade uurimisi esineb eri riikides, toimub konfiskeerimiseni viiv kohtumenetlus ja õiguskaitsealane tegevus harilikult ühes liikmesriigis, mistõttu jäävad konfiskeerimismenetlused peaaesjalikult riigisisesteks. Nende piiriülene mõõde ilmneb aga otsuste jõustamise kaudu teiste liikmesriikide poolt. Seega nõuab varade sissenõudmine tulemuslikku koostööd liikmesriikide vahel. Kõige tulemuslikum viis piiriülese koostöö tagamiseks põhineb vastastikusel tunnustamisel. Vastastikune tunnustamine on kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, kuna selle eesmärk on üksteise otsuste tunnustamine, mida üksinda tegutsedes ei ole võimalik saavutada.

Käesolev ettepanek ei hõlma kõiki olemasolevaid konfiskeerimisotsuste vorme (nt tsiviil- ja haldusotsused) ning piirdub kriminaalmenetluste käigus tehtud konfiskeerimisotsustega. Ettepanek hõlmab vaid miinimumi, mis on vajalik seatud eesmärgini jõudmiseks Euroopa tasandil ja sellele kaasa aitamiseks.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Raamotsuse 2003/577/JSK¹⁷ ja raamotsuse 2006/783/JSK¹⁸ rakendamisaruanDED võeti vastu 2008. ja 2010. aastal. Aruannetes oli nende avaldamise ajaks jõutud järeldusele, et kõnealuste raamotsuste liikmesriikide õigussüsteemidesse ülevõtmise tase ei ole rahuldav. 2012. aastal avaldatud mõjuhinnang, mis kaasnes komisjoni ettepanekuga direktiivi 2014/42/EL¹⁹ kohta, tunnistati vajadust õigusakti järele, et parandada vastastikust tunnustamist kõnealuses

¹⁷ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, 22.12.2008 [KOM(2008) 885 lõplik, Euroopa Liidu Teatajas avaldamata].

¹⁸ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, 23.8.2010 [KOM(2010) 428 lõplik, Euroopa Liidu Teatajas avaldamata].

¹⁹ Komisjoni talituste töödokument, mis on lisatud dokumendile: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (SWD(2012) 31 final).

valdkonnas; nimelt on olemasolevate meetmete kohaldamisalas põhimõtteline probleem, mis õigustab uue vastastikuse tunnustamise vahendi kasutuselevõttu.

2013. aastal tehti Euroopa Liidus võrdlev õigusuring arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta,²⁰ milles leiti, et võib kavandada ühtset vastastikuse tunnustamise vahendit. Peale selle on viimastel aastatel peetud mitmeid eksperdikohtumisi ja konverentse arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise ja eelkõige ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise teemal.

Olemasolevaid andmeid arvesse võttes ei tehtud eraldi järelhindamist olemasolevatele vastastikuse tunnustamise vahenditele.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Konsulteeriti kõigi asjaomaste sidusrühmadega. Kuna kõnealuse teemaga tegeleb suhteliselt piiratud arv eksperte, otsustati sihipärase konsultatsiooni kasuks avaliku konsultatsiooni asemel, mille lisandväärtus oluks teema keerukust arvestades väga väike. Teema arutamiseks korraldati eksperdikohtumisi ja konverentse.

Üldiselt ollakse suuresti üksmeelel, et arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikune tunnustamine vajab parandamist uue õigusakti abil. Korduvalt on märgitud, et konfiskeerimine on väga tõhus abinõu võitluses organiseeritud kuritegevuse ja terrorismiga ning on nenditud üha suuremat vajadust tulemuslikuma piiriülese koostöö järele ELis ja rahvusvahelisel tasandil.

Ekspertid kurtsid sageli konfiskeerimise alakasutuse üle piiriüleste juhtumite puhul. Nad rõhutasid, et olemasolev süsteem ei toimi ja vastastikuse tunnustamise raamotsuseid ei kasutata. Näitena toodi välja, et ebaseaduslikust uimastikaubandusest saadavat tulu, mille narkodiilerid investeerivad eri liikmesriikidesse, ei ole võimalik konfiskeerida, kuna puudub piiriülene koostöö kohtutasandil.

Samuti mõistavad liikmesriigid vajadust arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise parandamiseks uue õigusakti abil.

- **Mõjuhindang**

Käesolevat ettepanekut toetav mõjuhindang on tehtud²¹ ja õiguskontrollikomitee on väljastanud positiivse arvamuse reservatsioonidega²². Pärast arvamuse esitamist muudeti mõjuhindangut nii, et see selitaks paremini kõnealuse algatuse poliitilist konteksti ja poliitilist vajadust kiireks tegutsemiseks. Lisati uusi süsteemseid viiteid asjakohastele poliitilistele strateegiatele. Probleemse valdkonna ülesehitus vaadati läbi, et selgitada eri probleemide tähtsust ning näidata paremini, et olemasoleva õigusraamistiku puudused on peamiselt tingitud selle piiratusest. Samuti selgitati ohvritele vara tagastamise ja hüvitiste maksmise küsimuse seoseid muude probleemidega. Lähtestsenaariumit arendati edasi ja see kajastab realistlikumalt praegusi suundumusi konfiskeerimis- ja arestimisotsuste kasutamises. Aruandes selgitatakse, kuidas mitmesugused poliitikavalikud üksteisest erinevad (näiteks kohaldamisala poolest), üksteisega kattuvad või üksteist hõlmavad (nt menetluste ja tunnistuste lihtsustamine). Lisati ka kõrvale jäetud poliitikavalikud. Peale selle muudeti aruannet nii, et see täpsustaks eri poliitikavalikute mõju. Aruandesse lisati 17. novembri

²⁰ 2013. aasta novembris DBB tehtud uuring „Comparative Law Study of the implementation of mutual recognition of orders to freeze and confiscate criminal assets in the EU“,

²¹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm

²² http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm

2016. aasta eksperdikohtumise arutelud ja järeldused ning sidusrühmade üldised seisukohad esitati kogu aruandes süsteemsemal kujul. Poliitikavalikute võrdleva hindamise, nende mõju, 17. novembri 2016. aasta eksperdikohtumise järelduste ja eri poliitikavalikute poliitilise teostatavuse põhjal lisati lõpuks eelistatud poliitikavalik²³.

Kaaluti nelja peamist poliitikavalikut: *status quo* säilitamine (1. valik), mittesiduv õigusakt (2. valik) ja kaks reguleerivat poliitikavalikut (3. ja 4. valik). *Status quo* säilitamine tähendab, et ELi tasandil meetmeid ei võeta, ülejäänud kolm poliitikavalikut aga suurendaksid erineval määral võimet kriminaaltulu piiriüleselt arestida ja konfiskeerida. 2. valik (mitteõiguslik meede / mittesiduv õigusakt) toetaks arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist näiteks koolitusega ja heade tavade levitamisega ning soodustaks rahvusvaheliste vahendite kasutamist piiriülese arestimise ja konfiskeerimise parandamiseks. Selle valiku oodatav mõju oleks aga suhteliselt nõrk ega võimaldaks ikkagi mõnel ELi liikmesriigil teiste liikmesriikide teatavate taotluste põhjal tegutseda. 3. ja 4. valik (minimaalne ja maksimaalne õigusmeede) tooksid kaasa kohustusi tunnustada ja täita mitmesuguseid kuritegeliku vara arestimis- ja konfiskeerimisotsuseid. 3. valiku kohaselt tuleks tunnustada üksnes direktiivis 2014/42/EL sätestatud arestimis- ja konfiskeerimisotsuseid. 4. valik sätestab kaks alamvalikut. 4.a valik hõlmaks iga liiki arestimis- ja konfiskeerimisotsuseid, mis on tehtud kriminaalmenetluste raames, kaasa arvatud konfiskeerimine ilma süüdimõistva kohtuotsuseta. 4.b valik eeldaks kõigi konfiskeerimisotsuste tunnustamist, kaasa arvatud tsiviil- ja haldusmenetluste raames tehtud otsused, kus on tõestatud, et vara näol on tegemist kuritegelikul teel saadud tuluga.

Liikmesriigid toetavad poliitikavalikut, mis sisaldab uut õigusakti (3., 4.a või 4.b valik). Siiski on liikmesriigid eri seisukohtadel vahendi hõlmatavate meetmete osas. 3. poliitikavalik ei põhjustaks liikmesriikidele erilist muret, kuid seda ei saaks lugeda piisavaks need liikmesriigid, kus esineb ulatuslikumaid konfiskeerimise vorme.

Euroopa Parlament toetab seadusandlikku ettepanekut, et soodustada arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist.

Komisjoni eelistatud poliitikavalik on laiendatud kohaldamisala ja täiustatud sätetega vastastikuse tunnustamise vahend, mis tagab Euroopa Liidus kriminaalmenetluste raames tehtud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste laiema ringluse (4.a valik). See poliitikavalik käsitleb enamikku mainitud probleemidest ja on ühtlasi õiguslikult kindel. Samuti näib, et liikmesriikidel on seda kergem aktsepteerida kui haldus- ja tsiviilkonfiskeerimist hõlmavat vahendit. Lisaks rahuldab see proportsionaalsuse põhimõtet, kuna on piiratud kohaldamisalaga ega ületa Euroopa tasandil seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikku miinimumi.

Eelistatud poliitikavaliku majanduslik ja sotsiaalne mõju peaks olema üldiselt positiivne. Laiema valiku arestimis- ja konfiskeerimisotsuste tunnustamise nõue peaks suurendama liikmesriikide piiride üleselt külmutatud ja arestitud kuritegeliku vara hulka. Nii peaks see lõpuks viima organiseeritud kurjategijate tulude vähenemiseni ja võtma neilt võimaluse investeerida tulu edasise kuritegevuse rahastamiseks. Konfiskeerimise tõenäosuse suurendamine suurendab ka hoiatavat mõju kuritegevusele. Ühtlasi peaks see tooma kaasa liikmesriikide sissetuleku kao vähenemise. Sotsiaalne mõju oleks tervikuna väga positiivne, kuna konfiskeeritud kuritegeliku vara saab anda tagasi ohvritele, kellelt see varastati, või suunata see taaskasutusse avalik-õiguslikul või ühiskondlikul otstarbel.

²³ Mõjuhinnangu 1. lisas on täpsemalt kirjeldatud, kuidas õiguskontrollikomitee kommentaare mõjuhinnangu muudetud versioonis arvesse võeti.

Laiema valiku arestimis- ja konfiskeerimisotsuste tunnustamise ja täitmise nõue suurendab mõnevõrra õiguskaitse- ja kohtuasutuste kulusid. Seda kompenseerib aga enam kui küllaldaselt parem suutlikkus kriminaaltulu sisse nõuda ja võimaluse korral taaskasutada.

Käesolev ettepanek ei mõjuta otseselt ettevõtjaid, VKEsid ega mikroettevõtjaid. Kuritegeliku vara arestimine muudab aga kuritegevuse keerulisemaks ning peaks seega pikas perspektiivis seaduslikku ettevõtlust toetama, piirates ebaseaduslike ettevõtjate poolset konkurentsi.

- **Põhiõigused**

Arestimis- ja konfiskeerimismeetmed võivad olla vastuolus põhiõigustega, mida kaitseb Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) ja Euroopa inimõiguste konventsioon (edaspidi „konventsioon“).

Euroopa Inimõiguste Kohus on eriti ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise puhul korduvalt sellist konfiskeerimist kavandanud, kaasa arvatud tsiviil- ja haldusmenetlustes, ning laiendanud konfiskeerimist nii, et see oleks kooskõlas konventsiooni artikliga 6 ja protokoll 1 artikliga 1, kui tulemuslikud menetluslikud tagatised on kasutusele võetud.

Vara seaduslikkust käsitleva tõendamiskohustuse ülekandmisel ei ole Euroopa Inimõiguste Kohtu hinnangul rikutud põhiõigusi, kui seda on kohaldatud teatavatel juhtudel, kui on võetud ka nõuetekohased kaitsemeetmed, et asjaomane isik saaks need ümberlükatavad eeldused vaidlustada.

Kavandatav määrus sisaldab mitut olulist kaitsemeetet: järgida tuleb proportsionaalsuse põhimõtet, samuti on põhjust keelduda *ne bis in idem* põhimõtte ja tagaseljamenetluse reeglite mittejärgimise puhul. Peale selle tuleb austada heausksete kolmandate isikute õigusi, täita kohustust teavitada huvitatud isikuid arestimisotsuse täitmisest, lisades täitmise põhjused ja kättesaadavad õiguskaitsevahendid, ning samuti peavad liikmesriigis nägema ette õiguskaitsevahendid täidesaatvas liikmesriigis.

Lisaks hõlmab direktiivi 2014/42/EL artikkel 8 loetelu kaitsemeetmetest, mida liikmesriigid peavad tagama selle direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate otsuste puhul.

Samuti rakendatakse kõiki kriminaalõiguse menetluslikke kaitsemeetmeid. See hõlmab eelkõige õigust õiglasele kohtumenetlusele, mis on sätestatud konventsiooni artiklis 6 ning harta artiklite 47 ja 48. Ühtlasi hõlmab see ELi tasandi asjaomaseid õigusakte kriminaalmenetluses kohaldatavate menetlusõiguste kohta: direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses, direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet, direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale ning õigust suhelda vahistamise ja kinnipidamise ajal sugulastega, direktiiv 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kohtulikult arutelul, direktiiv 2016/800, mis käsitleb laste menetluslikke tagatisi, ja direktiiv 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses.

Kui käesoleva ettepaneku meetmeid rakendatakse proportsionaalselt ja täiendatakse eespool kirjeldatud menetluslike kaitsemeetmetega, siis on need põhiõigustest tulenevate nõuetega kooskõlas.

4. MÕJU EELARVELE

Määruse seadusandlik ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet. Üks peamisi eesmärke on kurjategijate ilmajätmine nende ebaseaduslikult saadud tulust. Ettepanek on koostatud nii, et tagada hüvitiste maksmine ohvritele ning suurendada riigikassade ja Euroopa Liidu sissetulekuid. Ühtlasi on ettepaneku eesmärk vähendada pettuste kollektiivset maksumust ja

muid sotsiaalkulutusi. Samuti peaks ettepanek mõjuma positiivselt liikmesriikide ja Euroopa majandusele.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Määrus on Euroopa Liidus vahetult kohaldatav. Õiguspraktikud hakkavad seda vahetult kohaldama, nii et teistes liikmesriikides tehtud otsuseid tuleb täita sarnaselt riigisiseste otsustega, ilma et oleks vaja muuta enda õigussüsteemi või töömeetodit.

Määrus vaadatakse läbi ja komisjon esitab aruande viis aastat pärast jõustumist.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükk. Reguleerimisese, mõisted ja kohaldamisala

Artikkel 1. Reguleerimisese

Käesolevas määruse ettepanekus kehtestatakse reeglid, mille alusel liikmesriik tunnustab ja täidab kriminaalmenetluste raames tehtud arestimis- ja konfiskeerimisotsuseid. Käesolev määrus hõlmab kõiki konfiskeerimisotsuseid, mille kohus on teinud pärast kuriteo menetlemist, ning kõiki arestimisotsuseid, mis on tehtud võimaliku hilisema konfiskeerimise eesmärgil. Seega kohaldatakse määrust iga liiki otsuste suhtes, mis on hõlmatud direktiiviga 2014/42/EL, ning muude otsuste suhtes, mis on tehtud kriminaalmenetluse raames ilma lõpliku süüdimõistmiseta. Käesolevat määrust ei kohaldata tsiviil- või haldusmenetluste raames tehtud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste suhtes.

Käesolev määrus hõlmab kõiki kuritegusid. Määrus ei piirdu eriti ohtlike, piiriülese mõõtmega kuritegude ehk nn eurokuritegudega (erinevalt direktiivist 2014/42/EL, mis põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 83), kuna Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 82 (millel käesolev ettepanek põhineb) ei nõuta sellist piirangut kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuseks tunnustamiseks. Seega hõlmab ettepanek nii direktiiviga 2014/42/EL hõlmatud süütegudega seotud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist kui ka nimetatud direktiiviga hõlmamata muude süütegudega seotud otsuste vastastikust tunnustamist.

Artikkel 2. Mõisted

Artiklis 2 sätestatakse mitme ettepanekus kasutatud kontseptsiooni määratlus.

Ettepanekus sätestatakse konfiskeerimisotsuse, arestimisotsuse, vara, tulu, kuriteovahendite, otsuse teinud liikmesriigi, täidesaatva riigi, otsuse teinud asutuse ja täitva asutuse mõiste.

Konfiskeerimisotsus on lõplik karistus või meede, mida kohus rakendab pärast kuriteoga seotud menetlust ja mille tagajärjeks on vara lõplik äravõtmine. Arestimisotsus on mis tahes kohtuotsus või õigusasutuse kinnitatud otsus, mille eesmärk on ajutiselt takistada vara hävitamist, muutmist, eemaldamist, üleandmist või võõrandamist ning võimaldada selle hilisemat konfiskeerimist.

Otsuse teinud asutuse mõiste on arestimis- ja konfiskeerimisotsuste puhul erinev. Mitmesuguste riiklike süsteemide arvessevõtmiseks kasutatakse sama lähenemisviisi, mida direktiivis 2014/41/EL seoses arestimisotsuseid teinud asutuse mõistega. Juhul kui otsuse teinud pädev asutus ei ole kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik ega prokurör, kinnitab arestimisotsuse enne selle edastamist kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik või prokurör.

Otsuse teinud asutuse ja täitva asutuse mõistet tuleb lugeda koostoimes artikliga 27, mille kohaselt peavad liikmesriigid teatama komisjonile otsuse teinud ja täidesaatvate pädevate asutuste nimed.

Artikkel 3. Süüteod

Süüteod, mille puhul arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikusest tunnustamisest ja täitmisest ei saa kahepoolse karistatavuse tõttu keelduda, on samad, mis muudes vastastikuse tunnustamise vahendites loetletud süüteod, v.a: punkt y, mis nüüd osutab ühistele miinimumstandarditele mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste jaoks (raamotsus 2001/413/JSK).

Kahepoolsele karistatavusele ei saa tugineda süütegude puhul, mis on otsuse teinud riigis karistatavad vähemalt kolmeaastase vangistusega. Muude süütegude puhul võib tunnustamisest keelduda juhul, kui arestimis- või konfiskeerimisotsusega seotud kuritegu ei ole täidesaatva riigi seaduste kohaselt kuritegu.

II peatükk. Konfiskeerimisotsuste edastamine, tunnustamine ja täitmine

Artiklid 4–7. Konfiskeerimisotsuste edastamine

Nendes artiklites sätestatakse konfiskeerimisotsuste edastamise mehhanism. Ettepanekus sätestatakse konfiskeerimisotsuse vahetu edastamine pädevate riiklike asutuste vahel, kuid ka keskasutuste võimalik abi. Selgitatud on pädeva täitva asutuse kindlaksmääramise ja konfiskeerimisotsuse mitmele liikmesriigile edastamise võimaluse reegleid.

Reeglina võib konfiskeerimisotsuse korrigeerida ainult ühele täidesaatvale riigile. Mõned erandid on aga esitatud artiklis 5. Kui otsusega hõlmatav vara asub erinevates täidesaatvates riikides või kui täidesaatmises osaleb rohkem kui üks täidesaatev riik, võib otsuse teinud asutus edastada otsuse rohkem kui ühele täidesaatvale riigile. Otsuse teinud asutus võib edastada rahasummat käsitleva otsuse ka mitmele täidesaatvale liikmesriigile, kui asjaomast vara ei ole arestitud või kui otsuse teinud riigis ja ühes täidesaatvas riigis sissenõutava vara väärtusest ei piisa tõenäoliselt kogu otsuses ette nähtud rahasumma katmiseks.

Konfiskeerimisotsuse edastamine otsuse teinud riigi poolt ei piira selle riigi pädevust ise otsust täita. Lisaks on kehtestatud reeglid, mis tagavad, et otsuse täitmisel ei ületata maksimaalset otsuses nimetatud summat.

Konfiskeerimisotsusele tuleb lisada käesolevale ettepanekule lisatud standardtunnistus. Tunnistus tuleb tõlkida täidesaatva riigi ametlikku keelde.

Artikkel 8. Konfiskeerimisotsuste tunnustamine ja täitmine

Täitev asutus tunnustab konfiskeerimisotsust ilma täiendavate formaalsusteta ja võtab vajalikud meetmed, et täita otsus samal viisil nagu täidesaatva riigi asutuse tehtud konfiskeerimisotsuse puhul, v.a juhul, kui nimetatud asutus tugineb ühele keeldumise või edasilükkamise põhjustest. Sätestatakse ka täpsemad reeglid konfiskeerimisotsuses nimetatud varast erineva vara konfiskeerimisvõimaluse kohta.

Artikkel 9. Konfiskeerimisotsuste tunnustamata ja täitmata jätmise põhjused

Ammendav loetelu konfiskeerimisotsuste tunnustamata ja täitmata jätmise põhjustest, mille alusel täitev asutus võib keelduda konfiskeerimisotsuse tunnustamisest ja täitmisest, on esitatud artiklis 9. Loetelu erineb märkimisväärselt 2006. aasta raamotsuses sisalduvast loetelust. Mõned keeldumise põhjused on samaks jäänud, nt *ne bis in idem* põhimõttele või immuuteedile või privileegile tuginemine. Konfiskeerimisotsuse tüübiga (nt laiendatud konfiskeerimine) seotud keeldumise põhjuseid ettepanek aga ei hõlma, mis avardab ja tugevdab seega märkimisväärselt vastastikuse tunnustamise raamistikku.

Mis puutub kohtulikul arutelul viibimise õigusel põhinevat keeldumispõhjust, siis kehtib see üksnes nende kohtulike arutelude suhtes, mille tagajärjeks on lõpliku süüdimõistmisega kaasnevad konfiskeerimisotsused, mitte aga menetluste suhtes, mille tagajärjeks on ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimisotsused.

Artikkel 10. Konfiskeerimisotsuste tunnustamise ja täitmise tähtajad

Selles artiklis kehtestatakse konfiskeerimisotsuste tunnustamise ja täitmise tähtajad, mis annab lisandväärtuse võrreldes 2006. aasta raamotsusega, mis sellekohaseid tähtaegu ei sisaldanud. Võrreldes arestimisega, mis peab toimuma väga lühikese ajaga, võib konfiskeerimine toimuda pikema ajavahemiku jooksul. Ometi on 2006. aasta raamotsusest saadud kogemus näidanud, et tõhusa piiriülese menetlemise tagamiseks on vaja kehtestada selged tähtajad.

Konfiskeerimisotsuse tunnustamise otsusele ja konfiskeerimisotsuse täitmisele määratakse eri tähtajad. Esiteks teeb täitev asutus otsuse konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta võimalikult kiiresti ja hiljemalt 30 päeva jooksul pärast konfiskeerimisotsuse kättesaamist. Teiseks teeb täitev asutus konfiskeerimise viivitamata ja hiljemalt 30 päeva jooksul pärast konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta käiva otsuse vastuvõtmist.

Erijuhtudel, kus täitval asutusel ei ole võimalik tähtaegadest kinni pidada, teatab ta sellest viivitamata otsuse teinud asutusele.

Artikkel 11. Konfiskeerimisotsuste täitmise edasilükkamine

Selles artiklis sätestatakse vastastikuse tunnustamise vahendite standardsõnastus, mis võimaldab konfiskeerimisotsuse tunnustamist või täitmist edasi lükata. Täitev asutus võib konfiskeerimisotsuse täitmise edasi lükata, kui esineb risk kahjustada käimasolevat kriminaaluurimist või risk, et kogusumma ületab otsuses ettenähtud summa, või kui on tuginetud õiguskaitsevahenditele artikli 33 kohaselt.

Artikkel 12. Konfiskeerimisotsuste täitmise võimatus

Võib ette tulla olukord, kus täitval asutusel on konfiskeerimisotsust praktikas võimatu täita. Sellistel juhtudel teavitab täitev asutus viivitamata otsuse teinud asutust. Võimaluse korral võib otsuse täitmiseks kasutada muud vara.

III peatükk. Arestimisotsuste edastamine, tunnustamine ja täitmine

Artikkel 13. Arestimisotsuse tegemise ja edastamise tingimused

Selles artiklis sätestatakse arestimisotsuse tegemise ja edastamise tingimused, et tagada proportsionaalsuse põhimõtte järgmine. See artikkel seob ettepaneku direktiivi 2014/41/EL artikliga 6, tagades sellega, et tõendite arestimise ja hilisema konfiskeerimise eesmärgil arestimise suhtes kehtivad ühesugused tingimused. Täitev asutus täidab otsuse artiklis 19 kehtestatud tähtaja jooksul, ent kui asutusel on alust uskuda, et nimetatud tingimused on täitmata, võib ta pärast otsuse tunnustamist ja täitmist konsulteerida otsuse teinud asutusega.

Artikkel 14. Arestimisotsuste edastamine

Arestimisotsus edastatakse vahetult pädevate riiklike asutuste vahel, kuid lubatud on ka keskasutuste abi. Selgitatud on pädeva täitva asutuse kindlaksmääramise reegleid. Arestimisotsus hõlmab taotlust konfiskeerimisotsuse jõustamise kohta või sisaldab juhust selle kohta, et vara jääb täidesaatvasse riiki kuni konfiskeerimistaotluse kättesaamiseni, kusjuures esitatakse ka taotluse eeldatav kuupäev. Otsuse teinud asutus teatab täitvale asutusele ka igast teadaolevast huvitatud isikust, kaasa arvatud heausksed kolmandad isikud, keda arestimisotsus mõjutab.

Artikkel 15. Arestimisotsuse edastamine ühele või mitmele täidesaatvale riigile

Reeglina võib arestimisotsuse korraga edastada ainult ühele liikmesriigile. Selles artiklis kehtestatakse arestimisotsuse mitmele liikmesriigile edastamise võimaluse reeglid. Need reeglid on väga sarnased konfiskeerimisotsuste edastamise reeglitega.

Kui otsusega hõlmata vara asub erinevates täidesaatvates riikides või kui täidesaatmises osaleb rohkem kui üks täidesaatev riik, võib otsuse teinud asutus edastada otsuse rohkem kui ühele täidesaatvale riigile. Otsuse teinud asutus võib edastada rahasummat käsitleva otsuse ka mitmele täidesaatvale liikmesriigile, kui otsuse teinud riigis ja ühes täidesaatvas riigis arestitava vara väärtusest ei piisa tõenäoliselt kogu otsuses ette nähtud rahasumma katmiseks.

Artikkel 16. Arestimisotsuse vorm

Ettepanekus sätestatakse lihtsustatud menetlus, mis seisneb arestimisotsuse tegemise tüüpvormis. Vorm ei ole seega tunnistus, mis kaasneb eraldi otsusega. Tegemist on vastastikuse tunnustamise menetluse lihtsustamisega, kuna 2003. aasta raamotsuses arestimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta oli nõutud, et riiklikule arestimisotsusele oleks lisatud tunnistus. Selle asemel on ettepaneku B lisas arestimisotsuse tüüpvorm, mille otsuse teinud asutus peab täitma, allkirjastama, kinnitama selle sisu täpsust ja õigsust ning tõlkima selle täidesaatva riigi ametlikku keelde. See lähenemine on sama, mis direktiivis 2014/41/EL.

Artikkel 17. Arestimisotsuste tunnustamine ja täitmine

Täitev asutus tunnustab arestimisotsust ilma täiendavate formaalsusteta ning võtab selle täitmiseks vajalikud meetmed, v.a juhul, kui ta tugineb ühele tunnustamisest või täitmisest keeldumise või selle edasilükkamise põhjustest.

Artikkel 18. Arestimisotsuste tunnustamata ja täitmata jätmise põhjused

Keeldumise põhjused on sarnased konfiskeerimisotsuseid käsitleva keeldumise põhjustega, v.a teatavad ilmsed erandid, mida ei saa rakendada.

Artikkel 19. Arestimisotsuste tunnustamise ja täitmise tähtajad

Arestimine kui õiguskaitseabinõu peab aset leidma kiiresti ning selle tunnustamise ja täidesaatmise tähtajad peavad olema lühikesed. Sellepärast on määruse ettepanekus kehtestatud selged tähtajad. See on suur edusamm võrreldes 2003. aasta raamotsusega, kus selgeid tähtaegu ei olnud kehtestatud.

Arestimisotsuse tunnustamise otsusele, arestimisotsuse täitmisele ja otsuse teinud asutusele aruande esitamisele määratakse kolm eri tähtaega. Lühikesed tähtajad määratakse selleks, et täidesaatev riik tunnustaks otsust, täidaks selle ja teatakse otsuse teinud asutusele tulemustest kiirelt ning samasuguse kiirusega ja samadel tingimustel nagu sarnaste riigisiseste juhtumite puhul. Peale selle võtab täitev asutus igakülgset arvesse arestimisotsuses esitatud erinõudeid, näiteks vajadust viivitamatuks arestimiseks või konkreetset arestimiskoopäeva.

Esiteks võtab täitev asutus vastu otsuse arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta võimalikult kiiresti ja hiljemalt 24 tunni jooksul pärast arestimisotsuse kättesaamist.

Teiseks teeb täitev asutus arestimise viivitamata ja hiljemalt 24 tunni jooksul pärast arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta käiva otsuse vastuvõtmist; täitev asutus teavitab otsusest viivitamata otsuse teinud asutust.

Kui täitev asutus tugineb ühele keeldumise või edasilükkamise põhjustest, ei ole rangetest tähtaegadest kinnipidamine võimalik. Nende juhtude puhul täpsustatakse ettepanekus, et täitev asutus peab tegutsema viivitusteta.

Lisaks nimetatud tähtaegadele sätestatakse artiklis 25 kolmepäevane tähtaeg, mille jooksul peab täitev asutus esitama otsuse teinud asutusele aruande võetud meetmete kohta.

Artikkel 20. Arestimisotsuse täitmise edasilükkamine

Selles artiklis sätestatakse vastastikuse tunnustamise vahendite standardsõnastus, mis võimaldab arestimisotsuse tunnustamist või täitmist edasi lükata. Täidesaatev riik võib arestimisotsuse täitmise edasi lükata, kui esineb risk kahjustada käimasolevat uurimist või kui vara suhtes on juba tehtud arestimisotsus või kui selline otsus on tehtud täidesaatva riigi muus kriminaalmenetluses. Täitev asutus esitab otsuse teinud asutusele viivitamata aruande arestimisotsuse edasilükkamise põhjuste kohta ja niipea kui edasilükkamise põhjuseid enam ei ole, täidab täitev asutus otsuse viivitamata ning teatab sellest otsuse teinud asutusele.

Artikkel 21. Huvitatud isikute teavitamise kohustus

Pärast arestimisotsuse täitmist teavitab täitev asutus oma otsusest isikut, kelle suhtes arestimisotsus tehti, ja teisi huvitatud isikuid, võttes nõuetekohaselt arvesse artiklis 22 sätestatud konfidentsiaalsusnõudeid. See võimaldab asjaomastel isikutel kasutada õiguskaitsevahendeid, ohustamata seejuures arestimist.

Artikkel 22. Konfidentsiaalsus

Enamik arestimisotsustest sisaldavad teavet, mida tuleb uurimise konfidentsiaalsuse huvides kaitsta. Selle artikli aluseks on direktiivi 2014/41/EL (Euroopa uurimismääruse kohta) artikkel 19 ning selles sätestatakse otsuse teinud asutuste ja täitvate asutuste kohustus säilitada uurimise konfidentsiaalsust. Täitev asutus teatab otsuse teinud asutusele viivitamata, kui ta ei suuda konfidentsiaalsusnõuet järgida.

Artikkel 23. Arestimisotsuste kehtivus

Põhimõtteliselt tuleks vara arestida, kuni arestimisotsuse teinud riik on teinud lõpliku otsuse arestitud vara konfiskeerimise või vabastamise kohta. Võib aga esineda juhtumeid, kus arestimine ei näi enam põhjendatud või kus selle kestus näib ülemäärane. Selles artiklis kehtestatakse reeglid vara arestimisperioodi piiramiseks pärast täitva ja otsuse teinud asutuse vahelisi konsultatsioone. Absoluutset tähtaega ei ole sätestatud, kuna uurimise ja kohtuliku arutelu kestus võib anda alust pikaks arestimisperioodiks. Kui otsuse teinud asutus ei esita täitva asutuse pakutud piiranguga mittenõustumise põhjuseid kuue nädala jooksul, võib täitev asutus arestimisotsuse tühistada.

Artikkel 24. Arestimisotsuste täitmise võimatus

Täitev asutus teavitab viivitamata otsuse teinud asutust, kui arestimisotsust on võimatu täita põhjusel, et konfiskeeritav vara on juba konfiskeeritud, kadunud, hävitatud, seda ei ole võimalik osutatud kohast leida või selle asukohta ei ole piisavalt täpselt osutatud.

Artikkel 25. Aruandlus

Selles artiklis kehtestatakse kolmepäevane tähtaeg, mille jooksul peab täitev asutus esitama aruande võetud meetmetest ja arestimisotsuse täitmise tulemustest.

IV peatükk. Üldsätted

Selles peatükis sätestatakse nii arestimis- kui ka konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise üldised reeglid.

Artikkel 26. Täitmist reguleeriv õigus

Täidesaatval riigil on pädevus võtta pärast arestimis- või konfiskeerimisotsuse tunnustamist oma riigis meetmeid ja neid jõustada. Otsuse jõustamise, sealhulgas kaitsemeetmeid

käsitlevate reeglite suhtes kohaldatakse täidesaatva riigi õigust, kui arestimis- või konfiskeerimisotsusega seoses võetakse täidesaatvas riigis vastu otsuseid.

Juriidilise isiku suhtes tehtud arestimis- või konfiskeerimisotsus täidetakse ka siis, kui täidesaatev riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.

Täidesaatev riik võib üksnes otsuse teinud riigi nõusolekul kehtestada alternatiivseid arestimis- ja konfiskeerimismeetmeid, v.a ettepaneku artiklis 8 sätestatud meetmed.

Artikkel 27. Pädevate asutuste teavitamine

Liikmesriigid on kohustatud teavitama komisjoni pädevatest otsuse teinud ja täitvatest asutustest vastavalt artikli 2 lõigete 8 ja 9 mõistetele. Peale selle võivad täidesaatvad riigid määrata ühe või mitu keskasutust, kes vastutavad edastamise ja vastuvõtmise haldamise eest. Komisjon veendub, et see teave on kõigile liikmesriikidele ja nõukogule kättesaadav.

Artikkel 28. Teabe edastamine

See artikkel käsitleb teabe edastamist pädevate asutuste vahel kogu vastastikuse tunnustamise menetluse vältel. Pädevate asutuste suhtes kehtib üldine kohustus konsulteerida vastastikuse tunnustamise menetluse ajal vajaduse korral üksteisega; seda lisaks erikohustustele, mis on sätestatud ettepaneku vastavates artiklites.

Artikkel 29. Mitmekordsed otsused

Kui ühe ja sama isiku suhtes tehakse kaks või enam otsust teatava rahasumma kohta ning kõigi otsuste täitmiseks ei ole piisavalt vahendeid või kui mitu otsust hõlmavad üht ja sama vara, otsustab täidesaatev riik, milline otsus kuulub täitmisele, võttes nõuetekohaselt arvesse kõiki asjaolusid, mis võivad hõlmata ohvrite huve, vara arestimise vajadust, asjakohaste otsuste kuupäeva ja asjakohaste otsuste edastamise kuupäeva ning vajaduse korral süütegude suhtelist raskust ja toimepanemise kohta.

Artikkel 30. Täitmise lõpetamine

Otsuse teinud asutus teavitab täitvat asutust viivitamata igast otsusest või meetmest, mille tulemusena otsus ei ole enam täitmisele pööratav või võetakse täidesaatvast riigist mis tahes muul põhjusel tagasi.

Artikkel 31. Arestitud ja konfiskeeritud vara haldamine ja käsutamine

Täidesaatev riik haldab arestitud või konfiskeeritud vara enne selle lõplikku edastamist, et hoida ära selle väärtuse langust.

Selles artiklis selgitatakse konfiskeeritud vara käsutamise eeskirju. Artiklis on võetud nõuetekohaselt arvesse ohvri õigust hüvitamisele ja vara tagastamisele ning tagatud, et ohvri õigus hüvitamisele ja vara tagastamisele on riikide huvide suhtes prioriteetne. Esiteks sätestatakse, et hüvitamis- või tagastamisotsusele vastav summa kuulub otsuse teinud riigile ohvrile hüvitise maksmise või vara tagastamise otstarbel. Teiseks, kui hüvitise maksmise või tagastamise menetlus on otsuse teinud riigis pooleli, peab täidesaatev riik hoiduma konfiskeeritud vara käsutamisest, kuni täitvale asutusele edastatakse asjakohane otsus. See on ELi õigusraamistikus suur uuendus, kuna kumbki kahest raamotsusest ei sisaldanud sätteid ohvrite kohta. Sätetega tagatakse, et ohvrid ei kaota oma õigusi, juhul kui varad asuvad teistes liikmesriikides; samal ajal ei sisalda sätteid ühtki uut ohvri õigust, kui riigisisised õigusnormid seda ei hõlma.

Kui ei ole kokku lepitud teisiti ning võttes arvesse ka vajadust abistada maksunõuete sissenõudmise juures direktiivi 2010/24/EL kohaselt, kehtivad järgmised reeglid, mis lähtuvad raamotsuses 2006/783/JSK nimetatud õiguspärasuse põhimõttest. Kui konfiskeerimisotsuses

sisalduv summa on alla 10 000 euro, kuulub summa täidesaatvale riigile. Seda ületava summa puhul edastatakse otsuse teinud riigile 50 % konfiskeeritud varast sularahas või kogu vara mitterahaliselt ja täidesaatva riigi nõusolekul. Kui neid eeskirju ei ole võimalik kohaldada, käsutatakse vara mõnel muul viisil kooskõlas täidesaatva riigi õigusega.

Artikkel 32. Kulud

Kui kulud tekivad täidesaatva riigi territooriumil, kannab kulud täidesaatev riik, muudel juhtudel aga otsuse teinud riik. Kui täidesaatev riik on kandnud suuri või erandlikke kulusid, võib ta teha otsuse teinud riigile ettepaneku kulude jagamiseks.

Artikkel 33. Täidesaatva riigi õiguskaitsevahendid tunnustamise ja täitmise peatamiseks

Selles artiklis sätestatakse täidesaatva riigi õiguskaitsevahend arestimis- või konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise vastu. Iga huvitatud isik, kaasa arvatud heauskne kolmas isik, võib esitada täidesaatva riigi kohtule hagi, et kaitsta oma õigusi kooskõlas selle riigi õigusnormidega. Hagil võib täidesaatva riigi õiguse alusel olla otsuse täitmist peatav toime. Kriminaalasjadega seotud konfiskeerimisotsuse tegemise olulisi põhjuseid ei saa siiski täidesaatva riigi kohtus vaidlustada.

Artikkel 34. Hüvitise maksmine

Välja arvatud juhul, kui vastutus tuleneb üksnes täidesaatva riigi tegevusest, on otsuse teinud riik kohustatud pärast otsuse täitmist hüvitama mis tahes isikule kahjutasuna mis tahes rahasumma.

Artikkel 35. Statistika

See artikkel käsitleb liikmesriikide kohustust koguda asjaomastelt asutustelt korrapäraselt igakülgset statistikat arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta ning seda säilitada. Kogutud statistika saadetakse igal aastal komisjonile. Kuna praegu on vajaka igakülgsetest andmetest arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta, siis näib see kohustus olevat vajalik selleks, et põhjalikult hinnata käesoleva määruse kehtestatava mehhanismi toimimist.

V peatükk. Lõppsätted

Artikkel 36. Tunnistuse ja vormi muudatused

Käesoleva ettepaneku I ja II lisas esitatud standardtunnistus ja tüüpvorm peaksid aitama võimalikult suurel määral lihtsustada ja kiirendada arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist. Selleks on vaja edaspidi suuta võimalikult kiiresti lahendada tunnistuse ja vormi sisuga seonduvad probleemid. Kahe lisa muutmine keeruka ja täieliku seadusandliku menetluse kaudu ei vasta sellele nõudele. Seetõttu on artiklis 37 sätestatud kiirem ja paindlikum muutmismenetlus delegeeritud õigusaktide kaudu.

Artikkel 37. Delegeeritud volituste rakendamine

Selles artiklis kehtestatakse tingimused, mille põhjal on komisjonil pädevus võtta vastu delegeeritud õigusakte ettepanekule lisatud tunnistuses ja vormis vajalike muudatuste tegemiseks. Artiklis sätestatakse selliste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise standardmenetlus.

Artikkel 38. Läbivaatamisklausel

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kavandatava määruse kohaldamise kohta viis aastat pärast selle jõustumist.

Artikkel 39. Asendamine

Käesolev määrus asendab sellega seotud liikmesriikide jaoks raamotsused 2003/577/JSK ja 2006/783/JSK. Raamotsused 2003/577/JSK ja 2006/783/JSK jäävad kehtima nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes käesolev määrus ei ole siduv.

Artikkel 40. Jõustumine ja kohaldamine

Kavandatud määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Määrust kohaldatakse seejärel kuue kuu möödumisel selle jõustumise kuupäevast, v.a artikkel 27, mida kohaldatakse alates määruse jõustumise kuupäevast.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- 1) Euroopa Liit on seadnud endale eesmärgiks säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala.
- 2) Kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö liidus põhineb kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel, mida on liidus 15.–16. oktoobril 1999 Tampere toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisest alates nimetatud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö nurgakiviks.
- 3) Kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimine ja konfiskeerimine on ühed kõige tulemuslikumatest kuritegevusega võitlemise vahenditest. Euroopa Liit on võtnud kohustuse tagada kuritegeliku vara tõhusam kindlakstegemine, konfiskeerimine ja taaskasutamine²⁴.
- 4) Kuna kuritegevus on sageli rahvusvaheline, siis on tulemuslik piiriülene koostöö kriminaaltulu ja kuriteovahendite arestimisel ja konfiskeerimisel esmatähtis.
- 5) Liidu kehtivõigusraamistik arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta koosneb nõukogu 22. juuli 2003. aasta raamotsusest 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus²⁵ ja nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsusest 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta²⁶.
- 6) Komisjoni rakendamisaruanded raamotsuste 2003/577/JSK ja 2006/783/JSK kohta näitavad, et olemasolev arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kord ei toimi täies ulatuses. Olemasolevaid vahendeid ei ole liikmesriikides ühtlaselt kasutusele võetud ja rakendatud ning see on toonud kaasa ebapiisava vastastikuse tunnustamise.
- 7) Arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist käsitlev liidu õigusraamistik ei ole suutnud sammu pidada viimaste muutustega liidu ja liikmesriikide õigusaktides. Ühised miinimumnõuded vara arestimise ja

²⁴ „Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel“, ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.

²⁵ ELT L 196, 2.8.2003, lk 45.

²⁶ ELT L 328, 21.11.2006, lk 59.

konfiskeerimise kohta on sätestatud eelkõige direktiivis 2014/42/EL²⁷. Need ühised miinimumnõuded käsitlevad kriminaaltulu ja kuriteovahendite konfiskeerimist ning kahtlustatava või süüdistatava haiguse või menetlusest kõrvalehoidumise korral, kui kriminaalmenetlus on algatatud seoses kuriteoga, ning laiendatud konfiskeerimist või kolmandalt isikult konfiskeerimist. Ühised miinimumnõuded käsitlevad ka vara arestimist selle võimaliku hilisema konfiskeerimise eesmärgil. Vastastikuse tunnustamise õigusraamistik peaks hõlmama ka direktiiviga 2014/42/EL hõlmatud konfiskeerimise ja arestimise liike.

- 8) Direktiivi 2014/42/EL vastuvõtmisel teatasid Euroopa Parlament ja nõukogu, et arestimise ja konfiskeerimise toimiv süsteem Euroopa Liidus on lahutamatu seotud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste hästi toimiva vastastikuse tunnustamisega. Võttes arvesse vajadust kehtestada kriminaaltulu ja kuriteovahendite arestimise ja konfiskeerimise laiahaardeline süsteem, palusid Euroopa Parlament ja nõukogu komisjonil esitada seadusandliku ettepaneku arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise kohta.
- 9) Euroopa julgeoleku tegevuskavas²⁸ märkis komisjon, et kriminaalasjades tehtav õiguskoostöö tugineb tõhusatele piiriülestele vahenditele ning et kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikune tunnustamine on julgeolekuraamistiku keskne element. Samuti meenutas komisjon vajadust arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikuse tunnustamise parandamiseks.
- 10) Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetud teatises „Tegevuskava terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhustamiseks“²⁹ rõhutas komisjon vajadust tagada, et terrorismi rahastavad kurjategijad jäetakse oma varast ilma. Selleks et tõkestada organiseeritud kuritegevust, mille abil rahastatakse terrorismi, on oluline sellised kurjategijad kriminaaltulust ilma jätta. Selleks on vaja tagada, et iga liiki arestimis- ja konfiskeerimisotsuseid pööratakse maksimaalsel määral täitmisele üle Euroopa Liidu, rakendades selleks vastastikuse tunnustamise põhimõtet.
- 11) Arestimis- ja konfiskeerimisotsuste tulemusliku vastastikuse tunnustamise tagamiseks tuleks nende otsuste vastastikuse tunnustamise reeglid kehtestada õiguslikult siduva ja vahetult kohaldatava Euroopa Liidu õigusakti abil.
- 12) Tähtis on hõlbustada vara arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist ja täitmist eeskirjade abil, mis kohustaksid liikmesriike tunnustama ja oma territooriumil täitma teise liikmesriigi kriminaalmenetluse raames tehtud konfiskeerimisotsuseid.
- 13) Käesolevat määrust tuleks kohaldada kõigi konfiskeerimisotsuste suhtes, mille kohus on teinud pärast kuriteo menetlemist, ning kõigi arestimisotsuste suhtes, mis on tehtud võimaliku hilisema konfiskeerimise eesmärgil. Seega peaks määrus hõlmama iga liiki otsuseid, mis on hõlmatud direktiiviga 2014/42/EL, ning muid otsuseid, mis on tehtud kriminaalmenetluse raames ilma lõpliku süüdimõistmiseta. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada tsiviil- või haldusmenetluste raames tehtud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste suhtes.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014, lk 39).

²⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa julgeoleku tegevuskava“ (COM(2015) 185 final).

²⁹ COM(2016) 50 final.

- 14) Käesolev määrus peaks hõlmama nii direktiiviga 2014/42/EL hõlmatud süütegudega seotud konfiskeerimis- ja arestimisotsuseid kui ka muude süütegudega seotud otsuseid. Süüteod ei tohiks seetõttu piirduda eriti ohtlike, piiriülese mõõtmega kuritegudega, kuna Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 82 ei nõuta sellist piirangut meetmetele, millega kehtestada eeskirjad ja menetlused kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise tagamiseks.
- 15) Liikmesriikidevaheline koostöö, mis rajaneb vastastikuse tunnustamise põhimõttel ja kohtulahendite viivitamatul täitmisel, eeldab veendumust, et tunnustatavad ja täidetavad otsused tehakse alati kooskõlas õiguspärasuse, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Samuti eeldab see, et pooltele või heausksetele asjast huvitatud kolmandatele isikutele antud õigused säilitatakse.
- 16) Käesolev määrus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.
- 17) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud põhimõtteid. Käesolevat määrust tuleks kohaldada kooskõlas nimetatud õiguste ja põhimõtetega.
- 18) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2010/64/EU³⁰, 2012/13/EU³¹, 2013/48/EU³², 2016/343³³, 2016/800³⁴ ja 2016/1919³⁵, mis käsitlevad menetlusõigusi kriminaalmenetluses.
- 19) Arestimis- ja konfiskeerimisotsuste edastamise, tunnustamise ja täitmise eeskirjad tagavad nii põhiõiguste austamise kui ka kuritegeliku vara sissenõudmisprotsessi tõhususe.
- 20) Selleks peaks otsuse teinud asutus edastama arestimis- ja konfiskeerimisotsused vahetult täitvale asutusele või vajaduse korral keskasutusele.
- 21) Konfiskeerimisotsus tuleks edastada koos standardtunnistusega.
- 22) Täitev asutus peaks konfiskeerimisotsust tunnustama ilma täiendavate formaalsusteta ja võtma vajalikud meetmed selle täitmiseks. Konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise otsus tuleks vastu võtta ja konfiskeerimine teha sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnase riigisisese juhtumi puhul. Konfiskeerimisotsuse kiire ja tõhusa menetlemise ja täitmise tagamiseks tuleks kehtestada tähtajad.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süüteodade presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikult arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatiseid (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1).

- 23) Arestimise kiireloomulisust ja ajutist iseloomu arvestades tuleks arestimisotsus esitada tüüpvormil. Otsuse teinud asutus peaks tegema kindlaks, kas arestimisotsuse tegemine on vajalik ja proportsionaalne vara hävitamise, muutmise, eemaldamise, üleandmise või võõrandamise ajutiseks ärahoidmiseks. Tingimuste võrdsustamiseks arestimisotsuste tegemises riigisiseste ja piiriüleste juhtumite puhul tuleks käesoleva määruse kohane arestimisotsus teha üksnes juhul, kui selle saanuks teha ka sarnase riigisisese juhtumi puhul.
- 24) Täitev asutus peaks arestimisotsust tunnustama ilma täiendavate formaalsusteta ja võtma viivitamata vajalikud meetmed selle täitmiseks. Arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise otsus tuleks vastu võtta ja arestimine teha sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnase riigisisese juhtumi puhul. Arestimisotsuse kiire ja tõhusa menetlemise ja täitmise tagamiseks tuleks kehtestada tähtajad.
- 25) Arestimisotsuse täitmisel peaksid otsuse teinud asutus ja täitev asutus võtma nõuetekohaselt arvesse uurimise konfidentsiaalsust. Eelkõige peaks täitev asutus tagama arestimisotsuse asjaolude ja sisu konfidentsiaalsuse.
- 26) Arestimis- või konfiskeerimisotsuse tunnustamisest ja täitmisest ei tohiks keelduda muudel kui käesolevas määruses sätestatud alustel. Eelkõige peaks täitval asutusel olema luba mitte tunnustada ega täita konfiskeerimisotsust topeltkaristamise keelu põhimõttel, huvitatud isiku õiguste alusel või kohtulikult arutelul isiklikult viibimise õiguse alusel.
- 27) Enne tunnustamata ja täitmata jätmise põhjuse esitamist peaks täitev asutus konsulteerima otsuse teinud asutusega, et hankida vajalikku lisateavet.
- 28) Täitval asutusel peaks olema võimalik konfiskeerimis- või arestimisotsuse täitmist edasi lükata, eriti juhul, kui otsuse täitmine võib kahjustada käimasolevat kriminaaluurimist. Niipea kui edasilükkamise põhjuseid enam ei ole, peaks täitev asutus võtma vajalikud meetmed otsuse täitmiseks.
- 29) Otsuse teinud asutust tuleks viivitamata teavitada, kui otsust on võimatu täita. Täitmine võib osutuda võimatuks juhul, kui vara on juba konfiskeeritud, kadunud, seda ei ole võimalik leida otsuse teinud asutuse osutatud kohast või vara asukohta ei ole piisavalt täpselt osutatud.
- 30) Konfiskeerimis- või arestimisotsuse täitmist tuleks reguleerida täidesaatva riigi õigusega ning üksnes selle riigi asutused peaksid olema pädevad otsustama täitmise korra üle.
- 31) Käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine praktikas eeldab asjaomaste pädevate riiklike asutuste vahelist tihedat suhtlemist, eelkõige konfiskeerimisotsuse samaaegsel täitmisel enam kui ühes liikmesriigis. Pädevad riiklikud asutused peaksid seega üksteisega konsulteerima iga kord, kui see vajalikuks osutub.
- 32) Ohvrite õigust hüvitamisele ja vara tagastamisele ei tohiks piiriüleste juhtumite puhul piirata. Konfiskeeritud vara käsutamisele tuleks eelistada vara hüvitamist ja tagastamist ohvritele. Liikmesriigid peaksid ühtlasi arvesse võtma oma kohustusi olla abiks maksunõuete teistelt liikmesriikidelt sissenõudmise juures direktiivi 2010/24/EL kohaselt³⁶.

³⁶

Nõukogu 16. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel (ELT L 84, 31.3.2010, lk 1).

- 33) Liikmesriikidel ei tohiks olla võimalik nõuda üksteiselt käesoleva määruse kohaldamisest tulenevate kulude hüvitamist. Kui aga täidesaatev riik on kandnud suuri või erandlikke kulusid, peaks otsuse teinud asutus võtma arvesse täitva asutuse ettepanekut kulude jagamiseks.
- 34) Igal huvitatud isikul, kaasa arvatud heauskne kolmas isik, peaks oma õiguste kaitsmiseks olema võimalik kasutada õiguskaitsevahendeid arestimis- või konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise vastu, kaasa arvatud reaalne võimalus otsust kohtus vaidlustada või nõuda omandiõiguse või vara suhtes esineva muu õiguse tunnustamist direktiivi 2014/42/EL kohaselt. Hagi tuleks esitada täidesaatva riigi kohtule.
- 35) Käesoleva määruse I ja II lisas esitatud tunnistuse ja vormi muutmiseks tuleks komisjonile anda volitus võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290. On eriti oluline, et komisjon viiks delegeeritud õigusaktidega seotud ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning nõuetekohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- 36) Kuna liikmesriigid ei suuda käesoleva määruse eesmärki, milleks on arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikune tunnustamine, saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- 37) Raamotsuse 2003/577/JSK tõendite arestimise sätted on juba asendatud direktiiviga 2014/41/EL³⁷. Raamotsuse 2003/577/JSK sätted, mis käsitlevad vara arestimist eesmärgiga see edaspidi konfiskeerida, tuleks asendada käesoleva määrusega liikmesriikide poolt, kelle jaoks määrus on siduv. Sätted tõendite arestimise kohta tuleks viia kooskõlla sätetega hilisema konfiskeerimise kohta. Käesolev määrus peaks sellega seotud liikmesriikide jaoks asendama ka raamotsuse 2006/783/JSK.
- 38) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt *[on Ühendkuningriik ja Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel]* või *[ja ilma et see piiraks nimetatud protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav]*.
- 39) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole seega tema suhtes siduv ega kohaldatav,

³⁷

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

I PEATÜKK

REGULEERIMISESE, MÕISTED JA KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad, mille alusel liikmesriik tunnustab ja täidab oma territooriumil arestimis- või konfiskeerimisotsust, mille mõni teine liikmesriik on kriminaalmenetluse raames teinud.
2. Käesolev määrus ei muuda kohustust austada Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 sätestatud põhiõigusi ja õiguspõhimõtteid.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid.

- (1) „Konfiskeerimisotsus“ – lõplik karistus või meede, mida kohus rakendab pärast kuriteoga seotud menetlust ja mille tagajärjeks on füüsilise või juriidilise isiku vara lõplik äravõtmine.
- (2) „Arestimisotsus“ – punktis 8 osutatud asutuse tehtud või kinnitatud otsus, mis käsitleb arestimist ja mis on tehtud otsuse teinud riigis ning mille eesmärk on ajutiselt takistada vara hävitamist, muutmist, üleandmist, edastamist või võõrandamist ning võimaldada selle hilisemat konfiskeerimist.
- (3) „Vara“ – igasugune vara, nii materiaalne kui mittemateriaalne, nii kinnis- kui vallasvara, samuti sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid või aktid, mis otsuse teinud asutuse arvates on:
 - (a) süüalise tegevuse tulemusel saadud tulu või sellise tulu täis- või osalise väärtusega võrdne tulu;
 - (b) sellise süüteo toimepanemiseks kasutatud vahend või selle väärtus;
 - (c) kuulub konfiskeerimisele tulenevalt direktiivis 2014/42/EL sätestatud mis tahes konfiskeerimisvolituste kohaldamisest otsuse teinud riigis või
 - (d) kuulub konfiskeerimisele otsuse teinud riigi õiguse mis tahes muu konfiskeerimisvolitusi käsitleva sätte alusel.
- (4) „Tulu“ – kuriteost otseselt või kaudselt saadud mis tahes majanduslik kasu; see võib olla mis tahes vara, sh otsese tulu kõik hilisemad taasinvesteeringud või muundused ja igasugune väärtust omav tulem.
- (5) „Kuriteovahend“ – mis tahes vara, mida kasutatakse või kavatsetakse kasutada mis tahes viisil täielikult või osaliselt kuriteo või kuritegude toimepanemiseks.

- (6) „Otsuse teinud riik“ – liikmesriik, kus on tehtud arestimis- või konfiskeerimisotsus seoses kriminaalmenetlusega.
- (7) „Täidesaatev riik“ – liikmesriik, kellele arestimis- või konfiskeerimisotsus tunnustamiseks ja täitmiseks edastatakse.
- (8) „Otsuse teinud asutus“ –
 - (a) seoses arestimisotsusega:
 - (1) konkreetsetes juhtumites pädev kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik või prokurör või
 - (2) otsuse teinud riigi mis tahes muu pädev asutus, kes on pädev otsustama vara arestimise üle kriminaalmenetluses või täitma arestimisotsust kooskõlas liikmesriigi õigusega. Lisaks kinnitab otsuse teinud riigi kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik või prokurör arestimisotsuse enne täitvale asutusele edastamist, olles enne kontrollinud selle vastavust otsuse tegemise nõuetele käesoleva määruse, eelkõige artikli 13 lõikes 1 sätestatud tingimuste alusel. Kui selline asutus kinnitab otsuse, võib seda asutust otsuse edastamisel käsitada ka otsuse teinud asutusena;
 - (b) mis puutub konfiskeerimisotsusesse, siis on otsuse teinud riigi määratud pädeval asutusel pädevus täita kohtu tehtud konfiskeerimisotsuseid kooskõlas liikmesriigi õigusega.
- (9) „Täitev asutus“ – asutus, kellel on pädevus arestimis- või konfiskeerimisotsust tunnustada ja tagada selle täitmine kooskõlas käesoleva määrusega ja menetlustega, mida kohaldatakse sarnase riigisisese juhtumikorral.

Artikkel 3

Süüteod

1. Arestimis- või konfiskeerimisotsus täidetakse ilma teo topeltkaristatavuse kindlakstegemiseta, kui arestimis- või konfiskeerimisotsuse aluseks olevad teod hõlmavad ühte või mitut alljärgnevat süütegu, nagu see on määratletud otsuse teinud riigi õigusega, ja kui need on otsuse teinud riigis karistatavad vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat :
 - kuritegelikus organisatsioonis osalemine;
 - terrorism;
 - inimkaubandus;
 - laste seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno;
 - ebaseaduslik kauplemine narkootiliste ja psühhotroopsete ainetega;
 - ebaseaduslik kauplemine relvade, laskemoona ja lõhkeainetega;
 - korruptsioon;
 pettus ja pettusega seotud kuriteod vastavalt direktiivile 2017/xxx/EL, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil;
 - pettus, sealhulgas pettus, mis mõjutab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
 - kriminaaltulu rahapesu;
 - raha, sealhulgas euro võltsimine;

- arvutikuriteod;
 - keskkonnakuriteod, sealhulgas ebaseaduslik kauplemine ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortidega;
 - ebaseaduslikule piiriületamisele ja riigis elamisele kaasaaitamine;
 - tahtlik tapmine, raskete kehavigastuste tekitamine;
 - ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;
 - inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
 - rassism ja ksenofoobia;
 - organiseeritud või relvastatud röövimine;
 - ebaseaduslik kauplemine kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemetega;
 - kelmus;
 - väljapressimine ja raha väljapressimine;
 - toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine;
 - haldusdokumentide võltsimine ja nendega kauplemine;
- mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettused ja võltsimised;
- ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
 - ebaseaduslik kauplemine tuumamaterjalide ja radioaktiivsete ainetega;
 - varastatud sõidukitega kauplemine;
 - vägistamine;
 - süütamine;
 - rahvusvahelise kriminaalkohtu pädevusse kuuluvad kuriteod;
 - õhusõiduki/laeva kaaperdamine;
 - sabotaaž.

2. Lõikega 1 hõlmamata süütegude puhul võib täidesaatev riik seada arestimis- või konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise tingimuseks, et arestimis- või konfiskeerimisotsuse aluseks olevad teod kujutavad endast süütegu täidesaatva riigi õiguse kohaselt, olenemata süüteokoosseisu tunnustest või sellest, kuidas süütegu on sätestatud otsuse teinud riigi õiguses.

II PEATÜKK

KONFISKEERIMISOTSUSTE EDASTAMINE, TUNNUSTAMINE JA TÄITMINE

Artikkel 4

Konfiskeerimisotsuste edastamine

1. Otsuse teinud asutus edastab konfiskeerimisotsuse või selle kinnitatud ärakirja koos artiklis 7 sätestatud tunnistusega otse täitvale asutusele või vajaduse korral artikli 27 lõikes 2 osutatud keskasutusele mis tahes vahendite abil, millest jääb kirjalik tõend, et täitev asutus saaks selle ehtsuse kindlaks teha.
2. Rahasummat käsitlev konfiskeerimisotsus edastatakse liikmesriigile, mille suhtes otsuse teinud asutusel on alust arvata, et füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes otsus on tehtud, omab seal vara või sissetulekut.

3. Kui tegemist on varaühikut käsitleva konfiskeerimisotsusega, edastatakse otsus liikmesriigile, mille suhtes otsuse teinud asutusel on alust arvata, et seal asub konfiskeerimisotsusega hõlmatav vara.
4. Kui puudub alus, mis võimaldaks otsuse teinud asutusel kindlaks määrata liikmesriigi, kellele konfiskeerimisotsuse võib saata, edastatakse otsus sellele liikmesriigile, kus on füüsilise või juriidilise isiku, kelle suhtes otsus on tehtud, peamine elukoht või registrijärgne asukoht.
5. Kui pädev täitev asutus on teadmata, teeb otsuse teinud asutus kõik vajalikud päringud, sealhulgas Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku³⁸ kaudu, et täidesaatvalt riigilt see teave saada.
6. Kui konfiskeerimisotsuse saanud täidesaatva riigi asutus ei ole pädev otsust tunnustama ja selle täitmiseks vajalikke meetmeid võtma, edastab ta konfiskeerimisotsuse viivitamata pädevale täitvale asutusele oma liikmesriigis ja teavitab sellest otsuse teinud asutust.

Artikkel 5

Konfiskeerimisotsuse edastamine ühele või mitmele täidesaatvale riigile

1. Konfiskeerimisotsuse võib vastavalt artiklile 4 edastada korraga ainult ühele täidesaatvale riigile.
2. Varaühikut käsitleva konfiskeerimisotsuse võib edastada samaaegselt enam kui ühele täidesaatvale riigile juhul, kui:
 - a) otsuse teinud asutusel on alust arvata, et konfiskeerimisotsusega hõlmatava vara eri ühikud asuvad erinevates täidesaatvates riikides,
 - b) konfiskeerimisotsusega hõlmatud varaühiku konfiskeerimisega seoses tuleb meetmeid võtta enam kui ühes täidesaatvas riigis või
 - c) otsuse teinud asutusel on alust arvata, et konfiskeerimisotsusega hõlmatud varaühik asub ühes kahest või enamast kindlaks määratud täidesaatvast riigist.
3. Rahasummat käsitleva konfiskeerimisotsuse võib edastada üheaegselt enam kui ühele täidesaatvale riigile juhul, kui otsuse teinud asutus otsustab, et selleks on konkreetne põhjus, eelkõige juhul, kui:
 - (a) asjaomast vara ei ole arestitud käesoleva määruse alusel või
 - (b) selle vara väärtus, mida võib konfiskeerida otsuse teinud riigis ning ühes täidesaatvas riigis, ei ole tõenäoliselt piisav kogu konfiskeerimisotsuses ette nähtud rahasumma katmiseks.

Artikkel 6

Konfiskeerimisotsuste edastamise tagajärjed

1. Konfiskeerimisotsuse edastamine vastavalt artiklitele 4 ja 5 ühele või mitmele täidesaatvale riigile ei piira otsuse teinud riigi õigust ise otsust täita.

³⁸

Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsus 2008/976/JSK Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kohta (ELT L 348, 24.12.2008, lk 130).

2. Kui rahasummat käsitlev konfiskeerimisotsus edastatakse ühele või mitmele täidesaatvale riigile, ei või otsuse täitmisel saadud kogusumma ületada konfiskeerimisotsuses kindlaksmääratud ülemmäära.
 3. Otsuse teinud asutus teavitab viivitamata täitvat asutust mis tahes viisil, millest jääb kirjalik jälg:
 - (a) kui ta leiab, et on olemas risk, et otsuse täitmisel ületatakse ülemmäära, eelkõige talle vastavalt artikli 11 lõike 1 punktile b täitva asutuse poolt edastatud teabe alusel;
 - (b) kui arestimis- või konfiskeerimisotsus on täielikult või osaliselt täidetud otsuse teinud riigis või mõnes teises täidesaatvas riigis, siis täpsustatakse summa, mille ulatuses on arestimis- või konfiskeerimisotsus veel täitmata;
 - (c) kui pärast otsuse edastamist vastavalt artiklile 4 saab otsuse teinud riigi asutus mis tahes rahasumma, mille asjaomane isik on otsusega seoses vabatahtlikult maksnud.
- Punkti b kohaldamisel annab otsuse teinud asutus esimesel võimalusel täitvale asutusele teada, kui nimetatud riski enam ei ole.
4. Kui otsuse teinud asutus on avaldanud soovi võtta otsus täidesaatvalt riigilt mis tahes põhjusel tagasi, lõpetab täidesaatev riik konfiskeerimisotsuse täitmise viivitamata.

Artikkel 7

Standardtunnistus

1. Otsuse teinud asutus täidab I lisas esitatud tunnistuse, allkirjastab selle ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust.
2. Otsuse teinud asutus tõlgib tunnistuse täidesaatva riigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mille asjaomane liikmesriik on märkinud lõike 3 kohaselt.
3. Iga liikmesriik võib mis tahes ajal kinnitada komisjonile esitatavas deklaratsioonis, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse liidu ametlikku keelde.

Artikkel 8

Konfiskeerimisotsuste tunnustamine ja täitmine

1. Täitev asutus tunnustab kooskõlas artikliga 4 edastatud konfiskeerimisotsust ilma täiendavate formaalsusteta ja võtab seejärel vajalikud meetmed, et täita otsus samal viisil nagu täidesaatva riigi asutuse tehtud konfiskeerimisotsuse puhul, kui kõnealune asutus ei otsusta tugineda ühele artiklis 9 sätestatud tunnustamata ja täitmata jätmise põhjustest või ühele artiklis 11 sätestatud edasilükkamise põhjustest.
2. Kui konfiskeerimisotsus käsitleb varaühikut, võivad otsuse teinud asutus ja täitev asutus, juhul kui see on ette nähtud otsuse teinud riigi õiguses, kokku leppida, et konfiskeerimine täidesaatvas riigis võib toimuda vara väärtusega võrdse rahasumma maksmise nõudega.
3. Kui konfiskeerimisotsus käsitleb rahasummat, täidab täitev asutus rahasumma tasumata jätmise korral konfiskeerimisotsuse vastavalt lõikele 1, konfiskeerides selleks kättesaadava mis tahes vara. Vajaduse korral arvestab täitev asutus

konfiskeeritava rahasumma ümber täidesaatva riigi valuutasse konfiskeerimisotsuse tegemise ajal kehtinud kursi järgi.

4. Niipea kui otsus on täidetud, teatab täitev asutus sellest otsuse teinud asutusele mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.

Artikkel 9

Konfiskeerimisotsuste tunnustamata ja täitmata jätmise põhjused

1. Täitev asutus võib otsustada jätta konfiskeerimisotsused tunnustamata ja täitmata üksnes juhul, kui:
 - (a) artiklis 7 sätestatud tunnistus on puudulik, ilmselgelt ebatäpne või ei vasta ilmselgelt konfiskeerimisotsusele ning seda ei ole täiendatud pärast lõike 2 kohast konsultatsiooni;
 - (b) konfiskeerimisotsuse täitmine oleks vastuolus topeltkaristamise keelu põhimõttega;
 - (c) täidesaatva riigi õiguse alusel on olemas vastav privileeg või immuuniteet, mis takistaks asjaomase vara riigisisese konfiskeerimisotsuse täitmist;
 - (d) konfiskeerimisotsus põhineb kuriteol, mis on toime pandud väljaspool otsuse teinud riigi territooriumi ja osaliselt või tervikuna täidesaatva riigi territooriumil ning konfiskeerimisotsuse aluseks olev tegu ei ole täidesaatva riigi õiguse kohaselt süütegu;
 - (e) kõigi heausksete kolmandate isikute õigused, mis tulenevad täidesaatva riigi õigusest, muudavad konfiskeerimisotsuse täitmise võimatuks, sealhulgas juhul, kui võimatus on tingitud õiguskaitsevahendite kohaldamisest vastavalt artiklile 31;
 - (f) artikli 3 lõikes 2 osutatud juhul ei kujuta konfiskeerimisotsuse aluseks olev tegu täidesaatva riigi õiguse alusel süütegu; seoses maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega ei tohi keelduda konfiskeerimisotsuse täitmisest siiski põhjusel, et täidesaatva riigi õigusaktides ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või et nendes puuduvad samasugused makse, tollimakse, tolli- ja rahavahetustehinguid käsitlevad eeskirjad nagu otsuse teinud riigi õigusaktides;
 - (g) vastavalt artiklis 7 sätestatud tunnistusele ei ilmunud asjaomane isik lõpliku süüdimõistmisega kaasneva konfiskeerimisotsuse tegemisega lõppenud kohtulik arutelul isiklikult kohale.

Tunnustamata ja täitmata jätmise põhjus ei kehti, kui tunnistuses on kirjas, et kooskõlas otsuse teinud liikmesriigi õigusaktides sätestatud täiendavate menetlusnõuetega:

- (1) esitati asjaomasele isikule kohtukutse õigel ajal ja isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kohtulik arutelu, mille tulemusel konfiskeerimisotsus tehti, või sai see isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus kõnealune kohtulik arutelu toimub, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ning teda teavitati õigeaegselt sellest, et sellise konfiskeerimisotsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule;
- (2) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi

poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses, või

- (3) pärast seda, kui asjaomasele isikule konfiskeerimisotsus kätte toimetati ning teda teavitati sõnaselgelt õigusest nõuda juhtumi uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellisel kohtulikul arutelul, mis võimaldab juhtumi, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla esialgse otsuse tühistamine:

- teatas asjaomane isik sõnaselgelt, et ta ei vaidlusta konfiskeerimisotsust;

- ei nõudnud asjaomane isik juhtumi uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

2. Lõikes 1 osutatud juhtudel konsulteerib täitev asutus enne konfiskeerimisotsuse täieliku või osalise tunnustamata ja täitmata jätmise üle otsustamist sobival viisil otsuse teinud asutusega ja palub vajaduse korral otsuse teinud asutusel edastada talle viivitamata kogu vajalik teave.
3. Iga otsus tunnustamisest või täitmisest keeldumise kohta tehakse ja sellest teatatakse viivitamata otsuse teinud asutusele mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.

Artikkel 10

Konfiskeerimisotsuste tunnustamise ja täitmise tähtajad

1. Konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise otsus võetakse vastu ja konfiskeerimine tehakse sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnase riigisisese juhtumi puhul ja igal juhul käesolevas artiklis sätestatud tähtaja jooksul.
2. Täitev asutus teeb konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise otsuse viivitamata ja — ilma et see piiraks lõike 5 kohaldamist — hiljemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui täitev asutus on konfiskeerimisotsuse kätte saanud.
3. Täitev asutus edastab otsuse konfiskeerimisotsuse kohta otsuse teinud asutusele viivitamata ja mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.
4. Kui artikli 11 kohased edasilükkamise põhjused puuduvad, teeb täitev asutus konfiskeerimise viivitamata ja – ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 5 kohaldamist – hiljemalt 30 päeva jooksul pärast lõikes 2 osutatud otsuse tegemist.
5. Kui konkreetse juhtumi puhul ei ole võimalik pidada kinni lõigetes 2 või 4 kehtestatud tähtaegadest, teavitab täitev asutus sellest viivitamata mis tahes viisil otsuse teinud asutust, esitades viivituse põhjused, ning konsulteerib otsuse teinud asutusega konfiskeerimiseks vajaliku aja üle. Sellisel juhul võib lõigetes 2 või 4 sätestatud tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Artikkel 11

Konfiskeerimisotsuste täitmise edasilükkamine

1. Täitev asutus võib artikli 4 kohaselt edastatud konfiskeerimisotsuse täitmise edasi lükata, kui:
 - (a) selle täitmine võib kahjustada käimasolevat kriminaaluurimist, kuni ajani, mida kõnealune asutus mõistlikuks peab;
 - (b) kui asutus leiab rahasummat käsitleva konfiskeerimisotsuse puhul, et on olemas risk, et otsuse täitmisel saadud kogusumma võib märkimisväärselt ületada konfiskeerimisotsuses kindlaks määratud summat, kuna konfiskeerimisotsust täidetakse samaaegselt mitmes liikmesriigis;
 - (c) kui vara juba kuulub täidesaatvas riigis konfiskeerimisele;
 - (d) artiklis 33 nimetatud õiguskaitsevahendite korral.
2. Täitev asutus esitab otsuse teinud asutusele viivitamata ja mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend, aruande otsuse täitmise edasilükkamise kohta koos edasilükkamise põhjuste ja võimaluse korral edasilükkamise eeldatava kestusega.
3. Niipea kui edasilükkamise põhjuseid enam ei ole, võtab täitev asutus viivitamata vajalikud meetmed otsuse täitmiseks ja teavitab sellest otsuse teinud asutust mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.

Artikkel 12

Konfiskeerimisotsuste täitmise võimatus

Kui konfiskeerimisotsust on võimatu täita isegi pärast otsuse teinud asutusega konsulteerimist põhjusel, et konfiskeeritav vara on juba konfiskeeritud, kadunud, hävitatud või seda ei ole võimalik leida tunnistuses osutatud kohast või vara asukohta ei ole piisavalt täpselt osutatud, teatatakse sellest viivitamata otsuse teinud asutusele. Võimaluse korral võib otsuse täitmiseks kasutada muud vara kooskõlas artikli 8 lõikega 2 või 3.

III PEATÜKK

ARESTIMISOTSUSTE EDASTAMINE, TUNNUSTAMINE JA TÄITMINE

Artikkel 13

Arestimisotsuse tegemise ja edastamise tingimused

1. Otsuse teinud asutus võib teha arestimisotsuse, kui täidetud on järgmised tingimused:
 - (a) otsuse tegemine on vajalik ja proportsionaalne, et ajutiselt takistada vara hävitamist, muutmist, eemaldamist, üleandmist või võõrandamist ning võimaldada selle hilisemat konfiskeerimist, võttes arvesse asjaomase isiku õigusi;
 - (b) otsust oleks saanud teha samadel tingimustel sarnase riigisisese juhtumi puhul ning

- (c) otsuse põhjus või põhjused on esitatud nõuetekohaselt, vähemalt lühidalt.
2. Lõikes 1 osutatud tingimusi hindab otsuse teinud asutus iga juhtumi puhul eraldi.
3. Kui täitval asutusel on alust arvata, et lõikes 1 osutatud tingimused ei ole täidetud, võib ta pärast otsuse täitmist konsulteerida otsuse teinud asutusega jätkuva arestimise olulisuse üle. Selline konsulteerimine ei tohi arestimisotsuse täitmist edasi lükata. Pärast konsulteerimist võib otsuse teinud asutus otsustada, et ta võtab otsuse tagasi.

Artikkel 14

Arestimisotsuste edastamine

1. Otsuse teinud asutus edastab arestimisotsuse artiklis 16 osutatud vormil otse täitvale asutusele või vajaduse korral artikli 27 lõikes 2 osutatud keskasutusele mis tahes vahendite abil, millest jääb kirjalik tõend, et täitev asutus saaks selle ehtsuse kindlaks teha.
2. Rahasummat käsitlev arestimisotsus edastatakse liikmesriigile, mille suhtes otsuse teinud asutusel on alust arvata, et füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes otsus on tehtud, omab seal vara või sissetulekut.
3. Kui tegemist on varaühikut käsitleva arestimisotsusega, edastatakse otsus liikmesriigile, mille suhtes otsuse teinud asutusel on alust arvata, et seal asub arestimisotsusega hõlmatud vara.
4. Kui puudub alus, mis võimaldaks otsuse teinud asutusel kindlaks määrata liikmesriigi, kellele arestimisotsuse võib saata, edastatakse otsus sellele liikmesriigile, kus on füüsilise või juriidilise isiku, kelle suhtes otsus on tehtud, peamine elukoht või registrijärgne asukoht.
5. Lõikes 1 nimetatud arestimisotsuse puhul kehtib järgmine:
 - (a) otsusele on lisatud artikli 4 kohaselt edastatud konfiskeerimisotsus või
 - (b) otsus sisaldab juhust selle kohta, et vara jääb täidesaatvasse riiki kuni konfiskeerimisotsuse edastamiseni artikli 4 kohaselt. Otsuse teinud asutus märgib edastamise prognoositava kuupäeva artiklis 16 osutatud vormile.
6. Otsuse teinud asutus teatab täitvale asutusele igast teadaolevast huvitatud isikust, kaasa arvatud heausksed kolmandad isikud, keda arestimisotsus puudutab.
7. Kui pädev täitev asutus on teadmata, teeb otsuse teinud asutus kõik vajalikud päringud, sealhulgas Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku³⁹ kaudu, et täidesaatvalt riigilt see teave saada.
8. Kui arestimisotsuse saanud täitev asutus ei ole pädev seda tunnustama ja selle täitmiseks vajalikke meetmeid võtma, edastab ta arestimisotsuse viivitamata pädevale täitvale asutusele oma liikmesriigis ja teavitab sellest otsuse teinud asutust.

³⁹ Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsus 2008/976/JSK Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kohta (ELT L 348, 24.12.2008, lk 130).

Artikkel 15

Arestimisotsuse edastamine ühele või mitmele täidesaatvale riigile

1. Arestimisotsuse võib vastavalt artiklile 14 edastada korraga ainult ühele täidesaatvale riigile.
2. Konkreetset varaühikut käsitleva arestimisotsuse võib edastada samaaegselt enam kui ühele täidesaatvale riigile, kui:
 - (a) otsuse teinud asutusel on alust arvata, et arestimisotsusega hõlmatud vara eri ühikud asuvad erinevates täidesaatvates riikides,
 - (b) arestimisotsusega hõlmatud varaühiku arestimisegaseoses tuleb meetmeid võtta enam kui ühes täidesaatvas riigis või
 - (c) otsuse teinud asutusel on alust arvata, et arestimisotsusega hõlmatud varaühik asub ühes kahest või enamast kindlaks määratud täidesaatvast riigist.
3. Rahasummat käsitleva arestimisotsuse võib edastada üheaegselt mitmele täidesaatvale liikmesriigile, kui otsuse teinud asutus leiab, et selleks on konkreetne põhjus; eelkõige juhul, kui otsuse teinud riigis ja ühes täidesaatvas riigis arestitava vara hinnangulisest väärtusest ei piisa tõenäoliselt kogu otsuses ette nähtud rahasumma katmiseks.

Artikkel 16

Arestimisotsuse vorm

1. Arestimisotsus tehakse II lisas esitatud vormil.
2. Otsuse teinud asutus täidab vormi, allkirjastab selle ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust.
3. Otsuse teinud asutus tõlgib arestimisotsuse täidesaatva riigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mille asjaomane liikmesriik on märkinud lõike 4 kohaselt.
4. Iga liikmesriik võib mis tahes ajal kinnitada komisjonile esitatavas deklaratsioonis, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse liidu ametlikku keelde.

Artikkel 17

Arestimisotsuste tunnustamine ja täitmine

Täitev asutus tunnustab artikli 14 kohaselt edastatud arestimisotsust ilma täiendavate formaalsusteta ja võtab kõik vajalikud meetmed selle täitmiseks, v.a juhul, kui ta otsustab tugineda ühele artiklis 18 sätestatud tunnustamata ja täitmata jätmise põhjustest või ühele artiklis 20 sätestatud täitmise edasilükkamise põhjustest.

Artikkel 18

Arestimisotsuste tunnustamata ja täitmata jätmise põhjused

1. Täitev asutus võib otsustada jätta arestimisotsuse tunnustamata ja täitmata üksnes juhul, kui:
 - (a) artiklis 16 sätestatud vorm on puudulikult täidetud või ilmselgelt ebatäpne ning seda ei ole täiendatud pärast lõike 2 kohast konsultatsiooni;
 - (b) otsuse täitmine oleks vastuolus topeltkaristamise keelu põhimõttega;

- (c) täidesaatva riigi õiguse alusel on olemas vastav privileeg või immunitet, mis takistaks asjaomase vara riigisisese arestimisotsuse täitmist;
 - (d) otsus põhineb kuriteol, mis on toime pandud väljaspool otsuse teinud riigi territooriumi ja osaliselt või tervikuna täidesaatva riigi territooriumil ning otsuse aluseks olev tegu ei ole täidesaatva riigi õiguse kohaselt süütegu;
 - (e) artikli 3 lõikes 2 osutatud juhul ei kujuta arestimisotsuse aluseks olev tegu täidesaatva riigi õiguse alusel süütegu; seoses maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega ei tohi keelduda arestimisotsuse täitmisest siiski põhjusel, et täidesaatva riigi õigusaktides ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või et nendes puuduvad samasugused makse, tollimakse, tolli- ja rahavahetustehinguid käsitlevad eeskirjad nagu otsuse teinud riigi õigusaktides;
2. Lõikes 1 osutatud juhtudel konsulteerib täitev asutus enne arestimisotsuse täieliku või osalise tunnustamata või täitmata jätmise üle otsustamist sobival viisil otsuse teinud asutusega ja palub vajaduse korral otsuse teinud asutusel edastada talle viivitamata kogu vajalik teave.
 3. Täitev asutus võib otsustada arestimisotsuse tühistada, kui ta saab täitmise ajal teada, et on olemas põhjus tunnustamata või täitmata jätmiseks.

Artikkel 19

Arestimisotsuste tunnustamise ja täitmise tähtajad

1. Arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise otsus võetakse vastu ja arestimine tehakse sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnase riigisisese juhtumi puhul ja igal juhul käesolevas artiklis sätestatud tähtaja jooksul.
2. Kui otsuse teinud asutus on arestimisotsuses märkinud, et on õigustatult alust eeldada kõnealuse vara peatset teisaldamist või hävitamist ning et viivitamatu arestimine on vajalik, või kui otsuse teinud asutus on arestimisotsuses märkinud, et arestimine peab leidma aset konkreetsel kuupäeval, võtab täitev asutus seda nõuet igakülgsest arvesse.
3. Täitev asutus teeb otsuse arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta või otsuse teinud asutusega artikli 18 lõike 2 kohaselt konsulteerimise kohta niipea kui võimalik ja – ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 7 kohaldamist – hiljemalt 24 tundi pärast seda, kui täitev asutus on arestimisotsuse kätte saanud.
4. Kui täitev asutus konsulteerib artikli 18 lõike 2 kohaselt otsuse teinud asutusega, teeb ta otsuse arestimisotsuse tunnustamise ja täitmise kohta viivitamata.
5. Täitev asutus edastab otsuse arestimisotsuse kohta otsuse teinud asutusele viivitamata ja mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.
6. Kui artikli 20 kohased edasilükkamise põhjused puuduvad, teeb täitev asutus arestimise viivitamata ja – ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 7 kohaldamist – hiljemalt 24 tunni jooksul pärast lõikes 3 osutatud otsuse tegemist.
7. Kui konkreetse juhtumi puhul ei ole võimalik pidada kinni lõigetes 3 või 6 kehtestatud tähtaegadest, teavitab täitev asutus sellest viivitamata mis tahes viisil otsuse teinud asutust, esitades viivituse põhjused, ning konsulteerib otsuse teinud asutusega arestimiseks vajaliku aja üle.

Artikkel 20

Arestimisotsuste täitmise edasilükkamine

1. Täitev asutus võib artikli 14 kohaselt edastatud arestimisotsuse täitmise edasi lükata, kui:
 - (1) selle täitmine võib kahjustada käimasolevat kriminaaluurimist, kuni ajani, mida kõnealune asutus mõistlikuks peab;
 - (2) vara suhtes juba kehtib arestimisotsus ja kuni sellise otsuse tühistamiseni; või
 - (3) vara suhtes kehtib juba otsus, mis on tehtud täidesaatvas riigis muu menetluse käigus ja kuni sellise otsuse tühistamiseni.
 - (4) Seda punkti kohaldatakse siiski üksnes juhul, kui niisugune otsus on liikmesriigi õiguse kohaselt kriminaalmenetlustega seoses tehtavate edaspidiste riigisiseste arestimisotsuste suhtes ülimuslik.
2. Täitev asutus esitab otsuse teinud asutusele viivitamata ja mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend, aruande otsuse täitmise edasilükkamise kohta koos edasilükkamise põhjuste ja võimaluse korral edasilükkamise eeldatava kestusega. Niipea kui edasilükkamise põhjuseid enam ei ole, võtab täitev asutus viivitamata vajalikud meetmed otsuse täitmiseks ja teavitab sellest otsuse teinud asutust mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.

Artikkel 21

Huvitatud isikute teavitamise kohustus

1. Ilma et see piiraks artikli 22 kohaldamist, teavitab täitev asutus pärast täitmist oma otsusest isikut, kelle suhtes arestimisotsus tehti, ja teisi huvitatud isikuid, kaasa arvatud heausksed kolmandad isikud, kellest täitvale asutusele on artikli 14 lõike 6 kohaselt teada antud.
2. Teatistes on vähemalt lühidalt esitatud arestimisotsuse põhjused, otsuse teinud asutuse nimi ja täidesaatva riigi õiguses ette nähtud õiguskaitsevahendid.

Artikkel 22

Konfidentsiaalsus

1. Arestimisotsuse täitmisel võtavad otsuse teinud asutus ja täitev asutus nõuetekohaselt arvesse uurimise konfidentsiaalsust.
2. Täitev asutus tagab vastavalt oma liikmesriigi õigusele arestimisotsuse asjaolude ja sisu konfidentsiaalsuse, välja arvatud ulatuses, mis on vajalik otsuse täitmiseks. Kui täitev asutus ei saa täita konfidentsiaalsuse nõuet, teavitab ta sellest viivitamata otsuse teinud asutust.
3. Käimasoleva uurimise kaitseks võib otsuse teinud asutus nõuda, et täitev asutus säilitaks kindlaksmääratud aja vältel arestimisotsuse konfidentsiaalsust.

Artikkel 23

Arestimisotsuste kehtivus

1. Vara jääb täidesaatvas riigis aresti alla, kuni selle riigi pädev asutus on andnud lõpliku vastuse artikli 4 kohaselt edastatud konfiskeerimisotsusele või kui otsuse teinud asutus on teavitanud täitvat asutust mis tahes otsusest või meetmest, mille tagajärjel ei otsus ei ole enam täitmisele pööratav või võetakse tagasi artikli 30 lõike 1 kohaselt.
2. Pärast otsuse teinud asutusega konsulteerimist võib täitev asutus, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, esitada otsuse teinud asutusele põhjendatud taotluse vara arestimise kestuse piiramiseks. Kui otsuse teinud asutus ei ole sellise piiranguga nõus, teatab ta sellest täitvale asutusele ja esitab omapoolsed põhjendused. Kui otsuse teinud asutus ei tee seda kuue nädala jooksul pärast nõude kättesaamist, võib täitev asutus arestimisotsuse tühistada.

Artikkel 24

Arestimisotsuse täitmise võimatus

Kui arestimisotsust on võimatu täita isegi pärast otsuse teinud asutusega konsulteerimist põhjusel, et arestitav vara on juba konfiskeeritud, kadunud, hävitatud või seda ei ole võimalik leida tunnistuses osutatud kohast või vara asukohta ei ole piisavalt täpselt osutatud, teatatakse sellest viivitamata otsuse teinud asutusele.

Artikkel 25

Aruandlus

Täitev asutus esitab otsuse teinud asutusele arestimisotsuse täitmiseks võetud meetmete ja nende tagajärgede kohta aruande koos arestitud vara kirjelduse ja hinnangulise väärtusega kolme päeva jooksul pärast otsuse täitmist ning teeb seda mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend.

IV PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 26

Täitmist reguleeriv õigus

1. Arestimis- või konfiskeerimisotsuse täitmise suhtes kohaldatakse täidesaatva riigi õigust ning ainult selle riigi asutused on pädevad otsustama täitmise korra üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed.
2. Juriidilise isiku suhtes tehtud arestimis- või konfiskeerimisotsus täidetakse ka siis, kui täidesaatev riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.
3. Olenemata artikli 8 lõigetest 2 ja 3 ei tohi täidesaatev riik kehtestada meetmeid alternatiivina artiklite 4 ja 14 kohaselt edastatud arestimis- või konfiskeerimisotsusele, kui otsuse teinud riik ei ole selleks nõusolekut andnud.

Artikkel 27

Pädevate asutuste teavitamine

1. Hiljemalt [käesoleva määruse kohaldamise kuupäev] teatab iga liikmesriik komisjonile, milline artikli 2 lõigetes 8 ja 9 määratletud asutus või asutused on liikmesriigi õiguse kohaselt pädevad, kui see liikmesriik on:
 - (a) otsuse teinud riik või
 - (b) täidesaatev riik.
2. Iga liikmesriik võib määrata, kui see osutub tema siseriikliku süsteemi korralduse tõttu vajalikuks, ühe või mitu keskasutust, kes vastutavad arestimis- või konfiskeerimisotsuste edastamise ja vastuvõtmise haldamise eest ning abistavad pädevaid asutusi. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile.
3. Komisjon teeb saadud teabe kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele.

Artikkel 28

Teabe edastamine

1. Otsuse teinud asutus ja täitev asutus konsulteerivad üksteisega mis tahes sobival viisil, et tagada käesoleva määruse tõhus kohaldamine.
2. Kogu teabe edastamine, sealhulgas tegelemine arestimis- või konfiskeerimisotsuse täitmiseks vajalike dokumentide edastamise või ehtsusega seotud probleemidega, toimub otsuse teinud riigi ja täitva asutuse vaheliste otsekontaktide teel või kui liikmesriik on artikli 27 lõike 2 kohaselt määranud keskasutuse, siis selle keskasutuse kaasamisega.

Artikkel 29

Mitmekordsed otsused

1. Kui täidesaatva riigi pädevad asutused menetlevad kaht või enamat teatava rahasumma arestimis- või konfiskeerimisotsust, mis on tehtud ühe ja sama füüsilise või juriidilise isiku suhtes, ja kõnealusel isikul ei ole täidesaatvas riigis piisavalt vahendeid, mis võimaldaks kõik otsused täita, teeb täitev asutus täidesaatva riigi õiguse kohaselt otsuse selle kohta, milline või millised otsused täidetakse, võttes arvesse kõiki asjaolusid.

Nimetatud asjaolud võivad hõlmata ohvrite huve, seda, mil määral arestitud vara süüteo kordapanemisel kasutati, asjakohaste otsuste kuupäeva ja asjakohaste otsuste edastamise kuupäeva ning süüteo suhtelist raskust ja toimepanemise kohta.
2. Lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui täidesaatva riigi pädevad asutused menetlevad kaht või enamat arestimis- või konfiskeerimisotsust, mis on tehtud seoses ühe ja sama konkreetse varaühikuga.

Artikkel 30

Täitmise lõpetamine

Otsuse teinud asutus teavitab täitvat asutust viivitamata mis tahes vahendite abil, millest jääb kirjalik tõend, igast otsusest või meetmest, mille tulemusena otsus ei ole enam täitmisele pööratav või võetakse mis tahes muul põhjusel tagasi.

Täidesaatev riik lõpetab otsuse täitmise niipea, kui otsuse teinud asutus on teda sellisest otsusest või meetmest teavitanud.

Artikkel 31

Arestitud ja konfiskeeritud vara haldamine ja käsutamine

1. Täidesaatev riik haldab arestitud või konfiskeeritud vara nii, et hoida ära selle väärtuse langust, ning kooskõlas direktiivi 2014/42/EL artikliga 10.
2. Kui konfiskeerimisotsusega ei kaasne ohvrile hüvitise maksmise otsust või kui asjaomased liikmesriigid ei ole kokku leppinud teisiti ning võttes arvesse ka vajadust abistada maksunõuete sissenõudmise juures direktiivi 2010/24/EL kohaselt, käsutab täidesaatev riik konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud raha järgmiselt:
 - (a) kui konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud summa on 10 000 eurot või väiksem, laekub see täidesaatvale riigile;
 - (b) kui konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud summa on suurem kui 10 000 eurot, edastab täidesaatev riik sellest 50 % otsuse teinud riigile.
3. Kui otsuse teinud riigi õigusasutus on teinud otsuse ohvrile hüvitamise või vara tagastamise otsuse, kuulub vastav summa, juhul kui see ei ületa konfiskeeritud summat, otsuse teinud riigile ohvrile hüvitise maksmiseks või vara tagastamiseks. Mis tahes ülejäänud vara käsutatakse lõike 2 kohaselt.
4. Konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud mitterahalist vara käsutatakse punktides a–e sätestatud reeglite kohaselt.
 - (a) Vara võib müüa; sel juhul käsutatakse müügist saadud tulu vastavalt lõikele 2.
 - (b) vara võib üle kanda otsuse teinud riigile; Kui konfiskeerimisotsus hõlmab rahasummat, võib otsuse teinud riigile vara üle kanda ainult siis, kui otsuse teinud asutus on andnud oma nõusoleku;
 - (c) Vara võib täidesaatvas riigis kasutada avalikes huvides või ühiskondlikul otstarbel kooskõlas selle riigi õigusega ja otsuse teinud riigi nõusolekul.
 - (d) Kui ei ole võimalik kohaldada punkti a ega b, võib vara käsutada mõnel muul viisil kooskõlas täidesaatva riigi õigusega.
 - (e) Kui otsuse teinud riigi õigusasutus on teinud otsuse ohvrile vara tagastamise kohta, võtab täitev asutus vajalikud meetmed vara tagastamiseks ohvrile; kui vara ei ole võimalik ohvrile tagastada, kuulub vara väärtus otsuse teinud riigile selle ohvrile tagastamise otstarbel. Mis tahes ülejäänud vara käsutatakse lõike 2 kohaselt.
5. Otsuse teinud asutus teatab lõikes 3 ja lõike 4 punktis d osutatud otsusest täitvale asutusele. Kui hüvitise maksmise või tagastamise menetlus on otsuse teinud riigis pooleli, hoidub täidesaatev riik konfiskeeritud vara käsutamisest, kuni täitvale asutusele edastatakse asjakohane otsus.

Artikkel 32

Kulud

1. Liikmesriigid ei tohi nõuda üksteiselt käesoleva määruse kohaldamisest tulenevate kulude hüvitamist.

2. Kui täidesaatev riik on kandnud kulusid, mida ta peab suurteks või erandlikeks, võib täitev asutus teha otsuse teinud asutusele ettepaneku kulude jagamiseks. Otsuse teinud asutus võtab sellise ettepaneku arvesse täitva asutuse esitatud üksikasjalike täpsustuste alusel.

Artikkel 33

Täidesaatva riigi õiguskaitsevahendid tunnustamise ja täitmise peatamiseks

1. Iga huvitatud isik, kaasa arvatud heauskne kolmas isik, võib oma õiguste kaitsmiseks kasutada õiguskaitsevahendeid, sealhulgas direktiivi 2014/42/EL artiklis 8 sätestatud vahendeid otsuse tunnustamise ja täitmise vastu vastavalt artiklitele 8 ja 17. Õiguskaitsevahendile saab tugineda täidesaatva riigi kohtus vastavalt selle riigi õigusele. Õiguskaitsevahendile tuginedes algatatud menetlusel võib täidesaatva riigi õiguse alusel olla otsuse täitmist peatav toime.
2. Arestimis- või konfiskeerimisotsuse tegemise sisulisi põhjuseid ei saa täidesaatva riigi kohtus vaidlustada.
3. Otsuse teinud riigi pädevale asutusele teatatakse igast lõike 1 kohasest õiguskaitsevahendi alusel algatatud menetlusest.

Artikkel 34

Hüvitamine

1. Kui täidesaatev riik vastutab oma õiguse kohaselt kahju eest, mida ta talle artiklite 4 ja 14 kohaselt edastatud arestimis- või konfiskeerimisotsust täites ühele artiklis 33 nimetatud huvitatud isikule tekitanud on, hüvitab otsuse teinud riik täidesaatvale riigile kõik huvitatud isikule selle vastutuse alusel kahjuhüvitisena makstud summad, välja arvatud ja sedavõrd, kui kahju või osa sellest tuleneb üksnes täidesaatva riigi tegevusest.
2. Lõige 1 ei piira liikmesriikide õigusaktide kohaldamist, mis käsitlevad füüsiliste või juriidiliste isikute esitatud kahju hüvitamise nõudeid.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 35

Statistika

Liikmesriik kogub asjakohastelt asutustelt korrapäraselt igakülgset statistikat ja säilitab seda. Kogutud statistika saadetakse igal aastal komisjonile ning see sisaldab lisaks direktiivi 2014/42/EL artikli 11 lõikes 2 ette nähtud andmetele järgmist:

- (a) teiselt liikmesriigilt saadud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste arv;
- (b) selliste teiselt liikmesriigilt saadud arestimis- ja konfiskeerimisotsuste arv, mille tunnustamisest ja täitmisest keelduti;

- (c) selliste juhtumite arv, kus ohvrile maksti hüvitist või tagastati konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud vara vastavalt käesolevale määrusele;
- (d) käesoleva määruse kohaste arestimis- ja konfiskeerimisotsuste täitmise keskmine kestus.

Artikkel 36

Tunnistuse ja vormi muudatused

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte I ja II lisas esitatud tunnistuse ja vormi mis tahes muutmiseks.

Artikkel 37

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 36 osutatud volitused delegeeritakse määramata ajaks *[käesoleva määruse kohaldamise kuupäev]*.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 36 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 36 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda ajavahemikku *[kahe kuu]* võrra.

Artikkel 38

Läbivaatamisklausel

Hiljemalt *[viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva]* esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta. Vajaduse korral esitatakse koos aruandega ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

Artikkel 39

Asendamine

Käesolev määrus asendab sellega seotud liikmesriikide jaoks raamotsused 2003/577/JSK ja 2006/783/JSK alates *[käesoleva määruse kohaldamise kuupäev]*.

Artikkel 40

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates [kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumiskuupäeva], v.a artikkel 27, mida kohaldatakse alates [käesoleva määruse jõustumiskuupäev].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja